

slog

UČENIČKI LIST ŠKOLE ZA DIZAJN,
GRAFIKU I ODRŽIVU GRADNJU – SPLIT

BROJ 23 / VELJAČA 2022.

EDIT CODE SCHOOL

Besplatna škola programiranja u našoj Školi

NATJECANJE WORLD SKILLS CROATIA

Drugi u kategoriji Grafička tehnologija i dizajn

INTERVJU S FRANOM ŠTUMOM

autorom skulpture Gaje Bulata ispred HNK Split

ilustracija i strip

TEMA
BROJA

NAŠA POSLA

Učenička poduzeća
u hrvatskim školama

GODINA ZA NAMA

Godina čitanja
Učenički osvrti

VOLONTERSKI PUZZLE

MoST za Petrinju
učenici u akciji

ŠKAFETIN NAŠIH RADOVA

Izložba radova
odjela Keramički dizajn

PSIHIN KUTAK

Superheroji
Osobnost iza maski

Uvodna riječ

Dragi naši,

prošla je još jedna godina šarolikih događanja u Školi i izvan nje, a u toj 2021. Slog je bio i više nego zaposlen. Zapažalo se, bilježilo, pisalo, a ove godine, najviše crtalo, slikalo, ilustriralo. To je ujedno i tema našeg broja, Ilustracija i strip, koju su marljivo oslikali učenici naše Škole. Nastojali smo biti edukativni i zanimljivi. Tako možete čitati o grafitima koji nas okružuju, o legendarnim stripovima i njihovim junacima koji i dan danas privlače nove generacije zbog ideja i poruka koje su uvijek aktualne. Ilustracija će vas podsjetiti na davno pročitanu bajku, odgledani crtić, ali i na omiljenu grupu koju možda upravo sluštate.

Uz temu broja, Slog donosi i niz drugih članaka o projektima, postignućima, uradcima, zapažanjima... naših učenika.

S nadom da će vam Slog biti po guštu, srdačan pozdrav i ugodno čitanje!

Do ponovnog susreta,
vaše uredništvo

Impresum

SLOG Broj 23

veljača 2022.

Učenički list

Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju – Split

NAKLADNIK

Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju – Split,
Matice hrvatske 11,
21000 Split

ZA NAKLADNIKA

Ivan Kovačević, ravnatelj

GLAVNA UREDNICA

Karmen Penga, g3.m

GRAFIČKI UREDNIK

Vlado Bjeliš, g4.b

MENTORICA

Žana Mačukatić, prof.

OBLIKOVANJE

Edi Murgić,
nastavnik stručnih predmeta

FOTOGRAFIJE

Arhiva učeničkog lista Slog

NOVINARI

Dražen Bošnjak, g3.m
Mia Runjić, 4.a

MENTORICA

Vlado Bjeliš, g4.b

NOVINARSKA DRUŽINA

Žana Mačukatić, prof.

OBLIKOVANJE

Edi Murgić,
nastavnik stručnih predmeta

FOTOGRAFIJE

Arhiva učeničkog lista Slog

SURADNICI

Nikolina Smilović, prof.
Ana Topić, prof.

TISAK

Marijela Gulin, prof.
Žana Mačukatić, prof.
Teodora Grgić Jeličić, prof.

ILUSTRATORI

Jasminka Blažević, prof.
Nataša Burilović, psih.

NAKLADA

Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju – Split

FOTOGRAFIJE

Jakov Bobaš, 4.b
Tin Vrdoljak, 4.b

NAŠA POSLA

- 4 POSJETNICE - Dio završnog rada Maura Cilića Dalmatina, grafičkog urednika – dizajnera
- 5 MENTORICA Elza Vukičević, prof.
- 6 POSJET Posjet Infobip Shift konferenciji
- 7 PAMETNI PLASTENIK Pametni plastenik
- 8 SPLIT TECH CITY Split Tech City – nezaobilazna postaja
- 9 WSC Natjecanje u strukovnim vještinama
- 10 PROJEKT Projekt: Održiva učenička poduzeća
- 11 BUZOV Manuela Buzov

Škola ambasador EU parlamenta

- 12 Projekti EPAS
- 13 ERASMUS+ projekt
- 14 Klimatska konferencija COP26
- 15 Zlatna večer matematike: Kako početi brinuti?

TEMA BROJA

18 Ilustracija i strip

Ilustracija

- 19 Izložba Mirka Ilića
- 20 Grafiti: Ilustracija kao moćan alat street art-a
- 21 Vrste grafta
- 22 Promocija knjige Blackbook Croatia
- 23 Sergije Glumac

Strip

- 24 Što je strip?
- 25 Strip: Augustin Tin Ujević
- 26 Strip: William Shakespeare
- 27 Strip i industrijska revolucija
- 28 Japanski strip: Vagabond Takehiko Inoue
- 29 Talijanski strip klasik: Alan Ford
- 30 Marvel i DC Comics
- 31 Zagor

GODINA ZA NAMA

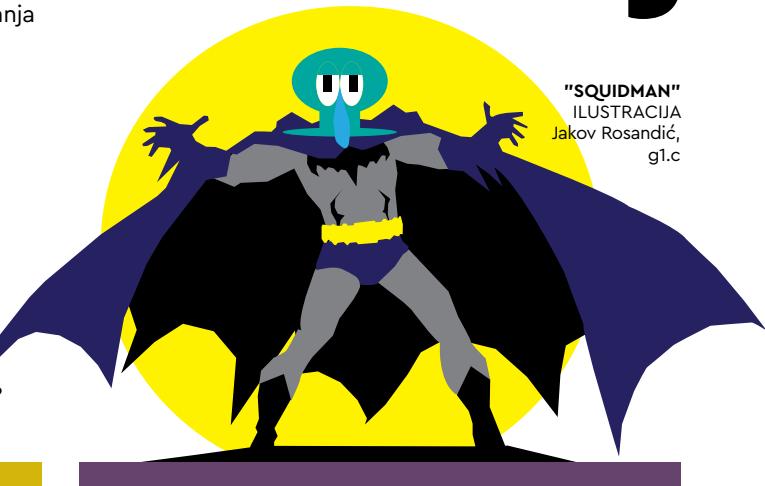
Obljetnice

- 32 128. obljetnica HNK Split – Gajo Bulat
- 33 Intervju: Frane Šitum – autor skulpture Gaje Bulata
- 34 500. obljetnica tiskanja Judite – Marko Marulić
- 35 Najznamenitije Marulićevo djelo – Judita

Godina čitanja

- 36 2021. – Godina čitanja
- 37 Učenički osvrti na pročitane knjige
- 38 Zašto čitati?

Sadržaj

ŠKAFETIN NAŠIH RADOVA

- 52 Izložba radova učenika odjela keramičkog dizajna
- 53 Da se ne zaboravi...

Literarni radovi

- 54 Metamorfoza
- 55 Naslov Dražena B.: O ministarstvu prosvjete i bogoštovlja

VOLONTERSKI PUZZLE

- 60 MoST za Petrinju

TJELESNA KULTURA

- 62 Tjelesno vježbanje i učenje:
Što morate znati o proteinima?

PSIHIN KUTAK

- 63 Superheroji i psihologija: Osobnost heroja iza maski
- 64 Why should emotional intelligence be taught in school?
- 65 Baker – Miller Pink

REZULTATI NATJECANJA Infokup natjecanje 2021.

PRIPREMILA Nikolina Smilović, prof.

Svi učenici smjera web programer koji su se spremali za Infokup natjecanje 2021. izborili su odlazak na županijsko natjecanje.

U kategoriji Algoritmi predstavljao nas je učenik 3.p razreda, web programer Luka Grbelja koji je u jednom krugu natjecanja prestigao veliku konkureniju učenika iz MIOC-a te opravdao svoj trud i rad, kao i ponuđeno znanje smjera kojeg pohađa.

U drugoj kategoriji osnove i DK predstavljalo nas je više učenika od kojih je učenik David De Stefanijauzeo treće mjesto, a kojeg je s jako malom bodovnom razlikom od 0,2 pratio kolega Marino Listeš, obojica su učenici 4. razreda, smjer web programer.

EDIT CODE SCHOOL

Besplatna škola programiranja

PRIPREMILA Nikolina Smilović, prof.

Uz moto „Znanje dostupno svima“, Splitsko-dalmatinska županija i ove je godine, petu za redom, u sklopu projekta ICT županija organizira EDIT CodeSchool 2021./22. – besplatnu školu programiranja za učenike 13 srednjih škola koji kroz pet različitih tečajeva svladavaju osnove programiranja i izrade web stranica i aplikacija s posebnim naglaskom na umjetnu inteligenciju i svjetske programerske trendove.

Najveći broj polaznika upravo dolazi iz naše Škole, osnovni tečaj za izradu web stranica polazi ukupno 28 učenika, srednji tečaj namijenjen programiranju u Java Script jeziku polazi 35 učenika te svega nekoliko upornih koji su prošli osnovni i srednji tečaj polazi zadnju naprednu razinu.

EDIT CodeSchool održava se jednom tjedno u trajanju od dva sata te se sastoji se od 15 lekcija i 30 sati mentoriranja.

Učenje je organizirano iz posebno kreiranih modernih materijala sa zadacima u elektroničkom obliku gdje svi učenici rade praktičan završni rad i na kraju mogu osvojiti vrijedne nagrade.

SHIFT KONFERENCIJA

Posjet developerskoj Infobip Shift konferenciji

PRIPREMILA Nikolina Smilović, prof.

Kao i svake, tako i ove godine unatoč Covidu nismo propustili ovogodišnju dvodnevnu najveću developersku konferenciju u Europi, Infobip Shift koja je okupila preko tri tisuće ljudi u zadarskoj Višnjik areni 7. i 8. rujna. Učenici drugog i trećeg razreda, smjera web programer, u pratnji profesorica Nikoline Smilović i Nataše Bogdanović-Jadronje još u ranim jutarnjim satima uputili su se prema Zadru. O ozbilnosti organizacije i utjecaju same konferencije na IT, osim izrazito visoke cijene karte svjedoče i velika imena predavača. Program Infobip Shift konferencije održao se istovremeno na pet pozornica, gdje su nastupili najbolji govornici iz developerskog svijeta iz kompanija poput Microsofta, Googlea, Adobea i mnogih drugih. Uz bogati program konferencije ispred same dvorane bilo je osigurano mjesto za druženje i sastanke. U krugu dvorane, a i unutar nje, iskakale su žute patkice kao ovogodišnja ma-

skota konferencije, nažalost najveća patka nije se ukrcala u naš autobus ove godine, što ne znači da neće dogodine :)

Hvala Infobipu na sponsorskim ulaznicama za sve učenike drugog i trećeg razreda web programera koji svake godine željno iščekuju ovu izvrsnu konferenciju.

Pametni plastenik

PRIPREMILA Nikolina Smilović, prof.

Nakon dvogodišnjeg truda i rada završen je projekt Croatian Makers „Junior Engineering Academy“. Pune dvije godine učenici četvrtog razreda, smjera web programer istraživali su, spajali i programirali različite Arduino komponente.

Uz primjenu naučenog znanja o Arduinu i korištenje kompleta Arduino opreme s bezbroj senzora, vodiča, motora te uz mogućnost 3D printera, završen je projekt pametnog plastenika. Pametni plastenik ima senzor za temperaturu i vlagu zraka te vlažnost tla. Preko sklopke spojena su dva ventilatora koja se pale ovisno o temperaturi te mala pumpa za vodu koja se pali ovisno o vlažnosti tla. Svi podatci sa senzora ispisuju se na LCD ekranu.

Plastenik je izrađen na 3d printeru dimenzija 20x20 s potrebnim otvorima za ugradnju komponenti. S obzirom na to da su zahtjevi projekta uspješno ispunjeni, Arduino komplet kao i 3D printer ostali su u vlasništvu škole te čekaju nove generacije učenika.

SPLIT TECH CITY

Nezaobilazna postaja za srednjoškolce željne uspjeha!

PRIPREMILA Tina Tomičić, urednica za Split Tech City

Jeste li čuli za Split Tech City? Riječ je o mladoj ekipi koja organizira odlična predavanja, spaja mlade s potencijalnim poslodavcima, piše o osobnom i profesionalnom razvoju...

A zašto? Njihova misija je edukacijama, konferencijama i predavanjima usmjeravati mlade prema visoko plaćenim tehnološkim zanimanjima, ali i stvoriti uvjete za ostanak u našem gradu aktivnom suradnjom akademske zajednice i tvrtki. Odlično zvuči, zar ne?

Ljetne prakse

"Naš tradicionalni događaj na koji smo posebno ponosni je predstavljanje ljetnih praksi (Summer internships), na kojem predstavnici lokalnih IT tvrtki imaju priliku prezentirati otvorene pozicije za ljetne prakse namijenjene srednjoškolcima i studentima. S druge strane, srednjoškolci i studenti imaju priliku za 'personal elevator pitch', što im povećava šanse da "upecaju" željenu praksu", ističu iz Split Tech Cityja.

Ovaj događaj povezuje tvrtke s potencijalnim praktikantima (možda i budućim kolegama) i olakšava im proces pronalaška prave osobe, a mlađima pruža uvid u kulturu i procese unutar firme.

Festival tehnologije i poduzetništva

Lani je Split Tech City ekipa oduševila cijeli grad organiziranjem Festivala tehnologije i poduzetništva. "Festival je polučio golem uspjeh, a posebno nam je draglo bilo vidjeti zaista velik broj srednjoškolaca i studenata, što potvrđuje svrhotost održavanja događaja ovog tipa i daje nam "vjetar u leđa" za budućnost. Jedva čekamo drugo izdanje, koja nas očekuje u rujnu 2022.

Smatramo da Split ima golem tehnološki potencijal, a na svima nama je da ga iskoristimo", najavljuje entuzijastična ekipa.

Mnoštvo prilika tijekom cijele godine

Osim spomenutih događaja, Split Tech City tijekom cijele godine organizira online i offline predavanja i edukacije iz kojih možete puno toga naučiti! Uz to, bogat sadržaj čeka vas na portalu www.splittechcity.com, kao i na njihovom You Tube kanalu i društvenim mrežama.

Posebno vam moramo preporučiti njihov odličan e-book "Razvoj karijere u tehnološkoj industriji", u kojem se mogu pronaći savjeti o tome kako napisati životopis koji će svaki poslodavac pročitati, preporuke knjiga koje vam mogu pomoći u osobnom razvoju, smjernice za pravilnu organizaciju, korisne linkove za online učenje i sl. Neka Split Tech City bude vaš suputnik na putu prema boljoj verziji sebe! :)

WORLD SKILLS CROATIA

Natjecanje u strukovnim vještinama

PRIPREMILA Teodora Grgić Jeličić, prof.

Moj osvrt na natjecanje WorldSkills Croatia 2021

PIŠE Vlado Bjeliš, g4.b

Prvi dan

Natjecanje je bilo podijeljeno u tri dana. Prvi dan sastojao se od upoznavanja s radnim mjestom i istraživanja zadane teme, ali bez znanja što je konkretni zadatak. Za razliku od ostalih dana, prvi dan smo imali najviše slobodnog vremena, što ne znači da je bilo manje pritiska i stresa, dapače bilo je više zbog samog nadolazećeg zadatka. Bili smo u Muzeju suvremenih umjetnosti na izložbi radova Ratka Petrića. Zagrebu je uglavnom magloviti, no nas su srećom dočekali vedri i sunčani dani. Boravili smo u hotelu Garden Hill u Velikoj Gorici. Zaposlenici hotela bili su iznimno ljubazni. Hrana je bila izvanredna, a sobe raskošne.

Drugi dan

Nakon ranog ustajanja imali smo organiziran prijevoz do velesajma. Drugi dan je zasigurno bio najviše iscrpljujući, zato što je to bio i glavni dio natjecanja. Tijekom ovog dana zadatak nam je bio: istraživanje, koncept, skica i dizajn, grafički prijelom, montažni arak. Za zadatak smo imali 8 sati i 30 minuta. Zadatak je bio napraviti prospekt na temu slobode medija s jednostrukim savijanjem i bio je pravi izazov. Prilikom pauze za ručak nismo bili u mogućnosti da opustiti se, zbog još uvijek prisutne napetosti i kontrole žirija. Na kraju dana slijedilo je olakšanje, najteži dio posla je završen, a umor je bio sve veći i veći. Drugi dan je zapravo bio odlučujući jer on donosi najviše bodova.

Treći dan

Treći dan se održivao print, dorada i na kraju prezentacija potencijalnom kupcu. Ovo je zasigurno bio najlakši dio natjecanja. Prospekt koji sam napravio zove se "Šuma Medija", njegova namjena nije da se dijeli na ulici, nego da se kupi kao gesta za podržan-

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih je, usprkos pandemiji COVID-19, uspješno organizirala i provela natjecanje WorldSkills Croatia 2021. koje je održano uživo od 11. do 13. svibnja 2021. godine u Zagrebu za više od 300 učenika u 43 discipline. Na natjecanju angažirano je 29 škola domaćina koji su u suradnji s Agencijom proveli natjecanje. Angažirano je bilo i 156 članova prosudbenih povjerenstava.

Natjecanje je organizirano na jednom mjestu na preko 16 000 m², slijedeći stroge zdravstvene i sigurnosne mjere. Kao najveće regionalno natjecanje u strukovnim vještinama, jedno od rijetkih natjecanja u vještinama koje se organiziraju uživo na globalnoj razini, i prvo veliko dvoransko događanje organizirano u Hrvatskoj uopće od izbijanja pandemije COVID-19, događaj je predstavljen WorldSkills International zajednici u lipnju kao primjer dobre organizacije natjecanja u vrijeme pandemije. Na natjecanju u grafičkoj tehnologiji sudjelovao je naš učenik Vlado Bjeliš iz g3.b razreda, smjer grafički tehničar pripreme, s mentorom Edijem Murgičem. U disciplini Grafička tehnologija i dizajn učenici su se natjecali tri dana. Prvi dan je bio pripremni dan u kojem su pripremali materijale, drugi dan je bio posvećen izradi zadataka, a treći prezentacijama. Učenici su pokazali zanimanje za temu koja je zadana, a odnosila se na Svjetski dan slobode medija koji se svake godine obilježava 3. svibnja.

Naš učenik, Vlado Bjeliš, osvojio je 2. mjesto, čestitamo!

Kako je bilo na natjecanju možete pogledati skeniranjem QR koda lijevo.

vanje i osvještanje o važnosti slobode medija. Prezentacija proizvoda izgledala je lako, ali u stvarnosti je iznimno teško prodati "priču" nakon silnog traumatiziranja vremenskim ograničenjima. No, prodao sam je!

Nedugo nakon završetka prezentiranja, započelo je sveukupno bodovanje, a za vrijeme bodovanja bili smo slobodni. Žiri nije bio subjektivan, zadan je točno određeni broj bodova za svaki modul. Uslijed bodovanja izašli su neslužbeni rezultati, a za to vrijeme imali smo mogućnost na

žalbu. Rezultati su bili izloženi i kada je sve postalo službeno, slijedila je dodjela nagrada koja bi inače trajala satima, ali je zbog epidemioloških mjeru bila znatno skraćena.

Zahvalan sam svome mentoru Ediju Murgiču što me je naučio razne "cake" i "finesse" koje su mi priskrbile nekoliko važnih bodova. Predobara profesor!

Sama tema, sloboda medija, vitalan je dio današnje liberalne demokracije. Bez slobode medija ne bi bilo različitih mišljenja, što bi ljudi radicaliziralo te odvelo moral i etiku u potpunu propast. Kroz medije danas dobivamo većinu informacija, zato je od velike važnosti da su te informacije neovisne i da vlada ili bilo koja kompanija ne utječu na njih. Također je bitno da ih ima puno jer zbog te "punije" slike bit će u mogućnosti

imati čvršće, bolje i točnije mišljenje. Ovaj rad ukazuje na opasnost cenzure i manjka slobode govora. **Prospekt je namijenjen bilo kojoj površini na kojoj može stajati samostalno. Svojim neobičnim izgledom privlači i stvara znatiželju. Stabla prezentiraju medije, a ptice njihov glas. Šuma bez cvrkuta ptica ja samo pustinja, kao što bi bio i svijet bez medija.**

I na kraju, zahvaljujem se svim profesorima na znanju koje su uložili u mene jer moj uspjeh ne bi bio moguć bez njihove nesebične pomoći. Kolege s natjecanja bili su iznimno druželjubivi, neki su se pripremali više, a neki manje, ali sve u svemu bili su protivnici vrijedni straha. Na velesajmu sam zamjetio razna zanimanja, osobito me privuklo slastičarstvo i kuharstvo: jedno slasno, drugo masno. Nažlost, nisu nam dali da "zamezimo".

PROJEKT

Održiva učenička poduzeća u hrvatskim srednjim školama

PRIPREMILE

Paula Jajac, 4.g i Lara Tičina, 4.g

Priča o ovom projektu službeno započinje 2020. godine, a 29. travnja 2020. održana je dvodnevna konferencija o održivim učeničkim poduzećima koja promiču održivo poduzetničko razmišljanje i djelovanje mladih ljudi koju su organizirali Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce u partnerstvu s njemačkom institucijom Deutsche Gesellschaft für Umwelterziehung (DGU). Profesori iz DGU-a su nam približili proces razvoja učeničkih poduzeća te prikazali njihovе primjere održivih poduzeća. Konferenciji su se pridružile profesorice koje vode učeničke zadruge diljem Hrvatske te Blanka Horvat, glavna tajnica Hrvatske udruge učeničkog zadrugarstva (HUUZ). Drugog dana konferencije razvile su se ideje o budućim proizvodima koje bi izradivale škole-suradnice: Srednja škola Braće Radić – Kaštel Štafilić, Obrtno-tehnička škola Split izradili drvenu ambalažu, a učenici naše škole Mauro Cilić Dalmatin, Josip Mrkonjić, Vlado Bjeliš (g4.b), Lea Jukić, Lara Oluić (g4.m), Lara Tičina i Paula Jajac (4.g) uz mentorstvo profesora, s naglaskom na profesoricu Dariju Čerdic Vukušić dizajnirali vizualni identitet, ambalažu, izradili web stranicu te snimili promotivni video i reklamu.

U petak 19. ožujka 2021. održala se prva od pet radionica za učenike škola-suradnica pod stručnim vodstvom mentora Cidrana, tima koji vodi hrvatski brand u usponu, promovirajući zdrav život. Na radionici se razvila ideja proizvoda u čijoj proizvodnji bi sudjelovale sve škole-suradnice.

Druga radionica održala se 6. svibnja 2021. Tema druge radionice bila je pronalaženje poslovnih ideja i razvijanje modela poslovanja u čemu su nama, učenicima, pomogle dvije studentice Ekonomskog fakulteta i student Filozofskog fakulteta u Splitu u sklopu projekta "Social innovators".

U lipnju 2021. išli smo na studijsko putovanje gdje smo prvi dan posjetili ekoimanje Zrno u Habjanovcu gdje nas je Ksenija Piršljin povela u obilazak imanja te nam približila ekološke načine proizvodnje, proces certifikacije i dr. Drugi dan putovanja započeo je u Impact Hub Zagreb gdje je voditeljica održala prezentaciju o poslovnom svijetu, odnosno razvoju i financiranju poslovnih ideja. Nakon prezentacije uputili smo se u prostore BIRD inkubatora gdje su nas dočekali mentori iz Cidrana. Proveli su nas kroz dotadašnji razvoj ideje te nas upoznali s finansijskim razvitkom proizvoda. Prije povratka u Split posjetili smo prostore Hrvatske udruge učeničkog zadrugarstva (HUUZ) u kojima smo vidjeli izložene radeove učeničkih zadruga diljem Hrvatske.

Učenici škola-suradnica osmislili su svoj vlastiti proizvod – vegansku pašticadu s nazivom A' La Pašticada. A'La Pašticadu su učenici Srednje škole Braće Radić – Kaštel Štafilić samostalno napravili od sastojaka iz svog plastenika, učenici Obrtno-tehničke škole Split izradili drvenu ambalažu, a učenici naše škole Mauro Cilić Dalmatin, Josip Mrkonjić, Vlado Bjeliš (g4.b), Lea Jukić, Lara Oluić (g4.m), Lara Tičina i Paula Jajac (4.g) uz mentorstvo profesora, s naglaskom na profesoricu Dariju Čerdic Vukušić dizajnirali vizualni identitet, ambalažu, izradili web stranicu te snimili promotivni video i reklamu.

Na sajmu, 2. listopada 2021., u sklopu Tjedna cijeloživotnog obrazovanja, proveli smo upitnik u svrhu poboljšanja poslovne ideje gdje smo dobili povratne informacije prolaznika o proizvodu.

Četvrta radionica održala se 4. listopada 2021. gdje

je Blanka Horvat uputila srednje škole o osnutku zadruga, te je potom Helena Habdija, iz Impact HUB-a Zagreb, vodila radionicu o crowdfunding kampanji za svoju poslovnu ideju.

Zahvaljujući ovom projektu i volonterskom angažmanu učenika triju škola 19. veljače 2021. popravio se kiosk na Marjanu koji će, između ostalog, poslužiti promociji našeg proizvoda A'La pošticada.

BUZOV, Manuela BUZOV

Manuela Buzov, a young lady who wields words rather well, was a member of our school for four years and when present in class made all the difference for she showed open-mindedness and ability to express her thoughts easily and articulately. Her course was that of a media technician but she is now doing something slightly different. I gladly present her looking-back-on-highschool view which you can read as a supplement to this short, state-competition comment of mine.

Manuela has always excelled at English but proof for that came when she successfully competed in the school then county competition where she was ranked third in Split-Dalmatia county and fourteenth in Croatia which enabled her to take part in the state competition.

State competition is usually held in one city where all student competitors and their mentors spend three days and other than being stressful, due to the will of the students to showcase their knowledge and fluency, it is also a way for students to get recognition for years of hard work.

Then came the virus. Needless to say, the pandemic has changed the state competition for it has forced the competitors to take the test in front of cameras at the schools which they attend. The competition was held on 6th and 7th May 2021 and since 7th May is St Domnus day we had the whole school to ourselves. Actually, our IT colleague Miss Smilović and headmaster Mr Kovačević were there in case we needed support. Luckily, all went well and Manuela outdid her group competitors in the oral part but the written task results prevented her from taking a higher position. Well done and happy to have had you as part of my class, dear Manuela!

teacher Ana Topić

High school is often portrayed as the pivotal teenage experience, the fulfillment of all of our child fantasies: rebellion, friendship, drama, cliques etc. We see it everywhere, all of us have watched at least one young adult show such as Gossip Girl, Pretty Little Liars or more recently, Riverdale, where sixteen year olds are portrayed by people in their thirties, and high school life is meant to be the end-all-be-all to life itself. Even the characters sometimes ask themselves, albeit ironically, if there is even a life after high school.

Looking back

PIŠE Manuela Buzov, g4.m

I've been there too, in 2017 I started high school in the very school you're in right now, and while I wasn't exactly delusional about the experience, I definitely wore rose colored glasses through it. There was an idea ingrained in me, one that I think we all have, that high school will be at least somewhat of a reflection of the world around us. I was wrong. While high school didn't answer any of my highly anticipated questions about life, it did pose a few. Where to go next?

The new skills I learned while I was there helped me with choosing a college, and I've even used a lot of the material for school projects in my portfolio. In a way, high school did give me something that I wanted, and that was direction. With many of the supporting teachers in our school (especially Ms Javorčić) I've gained enough confidence in my skills and hobbies to pursue what I want in life.

English has been a big part of not only my teenage years but my whole life. Since middle school my dream was to compete at the state level, and in my senior year of high school, that dream was fulfilled. My romanticized view of high school was made true, for just a few moments, as I was taking a test.

I'm now way past that time, as you could've already guessed by the amount of times I mentioned college. Oddly enough, a lot seemed to fit into place after high school was over, I got my driver's licence, started college, worked on

a few personal projects and a lot more! I even pursued a college in design, something that high school prepared me for really well.

No matter the personal hardships, high school prepared me for what was next, even if the propagated idyllic nature of it wasn't present. So in the end, I'm happy with what I got while I was there.

**ŠKOLA AMBASADOR
EUROPSKOG PARLAMENTA**

Projekt EPAS

European Parliament Ambassador School

PRIPREMILA

Marijela Gulin, prof.

www.gogssplit.org
www.facebook.com/graf.skolamabasadorEP

Provodili smo različite aktivnosti, osvještavali utjecaj Europske Unije na naše živote, istraživali različitu problematiku u našem gradu, kreativno se izražavali a nova znanja i iskustva dijelili i širili s vršnjacima u školi i lokalnoj zajednici.

Naša se škola uključila u program Škola ambasador Europskog parlamenta 2016./2017. godine. Ponosni smo što je ovo već peta godina sudjelovanja. U projektu sudjeluje 18 učenika, a u listopadu nam se pridružila i mlada mentorica Katja Miljak.

Povezali smo se sa skoro svim školama iz programa „Škole ambasadora EP“, a tema suradnje je bila umrežavanje, timski rad na projektu i razmjena iskustava, međusobno pružanje podrške i osnaživanje te Zoomovi na različite teme (tolerancija, ljudska prava, solidarnost, prevencija nasilja, jezična i kulturnoška različitost, digitalna budućnost EU, mentalno zdravlje, pandemija korona virusa, položaj žena u društvu, donacije itd). Kako bismo zadržali/obnovili titulu škole ambasador, provodili smo različite aktivnosti, osvještavali utjecaj Europske Unije na naše živote, istraživali različitu problematiku u našem gradu, kreativno se izražavali a nova znanja i iskustva dijelili i širili s vršnjacima u školi i lokalnoj zajednici.

Trudili smo se biti što kreativniji i raznovrsniji pri izboru tema koje slijede:

- u siječnju smo uređivali EU kutak u podzemlju škole učeničkim radovima i postavljali prigodne promotivne materijale; dobili smo kutak u školi u kojem se rado okupljamo i planiramo sljedeće korake
- sudjelovali smo na zoomu u organizaciju ureda EP o zdravlju, prevenciji i leadershipu.
- tijekom veljače učenici su se informirali o institucijama i povijesti EU kroz prezentacije,
- pratili smo prijenos online konferencije **“Europe after Brexit – UK after EU”!**

Jedna od zanimljivijih aktivnosti bila je na zoomu s više od 12 škola na temu **Materinski jezik** gdje smo pripremili, svatko iz svog narječja, pjesmu, stihove ili neki drugi uradak, te igrali kviz. Kako bi obilježili Dan materinskog jezika, učenici su imali priliku čuti autentične govornike iz različitih dijelova naše zemlje.

Pratili smo i zoom o budućnosti, robotici, etici i moralnoj degradaciji u na kojem je bio govornik fizičar K. Korlović.

- u ožujku pozvani smo na Parlamentarij sa zastupnicom Zovko i ravnateljicom AZOO te smo sudjelovali na zoomu na temu **“Dalmatinske jake žene”** sa školama iz Metkovića, Imotskog i Splita (svaka škola pripremila je prezentaciju o sferama gdje žene djeluju, umjetnosti, politici, medijima, obiteljima itd. Mi smo govorili o problematici žena u umjetnosti i medijima)

Sljedeća aktivnost bila je radionica o izradi

videa za kampanju zajednoza.eu te radio-nica o mentalnom zdravlju i medijima. Pratili smo preko Facebook streama međunarodni događaj o solidarnosti s osam europskih škola, Gornjogradskom gimnazijom, Srednjom školom iz Petrinje pogodenom u potresu te sa zastupnicima EP-a. Sudjelovali smo u EP Radionicici: Teatar dobre komunikacije, učili kako razvijati komunikacijske vještine i formiranje vlastitog stava i socijalne angažiranosti.

Zatim smo obilježili Svjetski dan voda, raspravljali kako spriječiti nakupljanje plastičnog otpada i sačuvati vode.

- u travnju smo se pripremali za sudjelovanje na Euroscoli 16.4. i istraživali temu **Digitalna budućnost i sigurnost Europe** te snimili video pitanje koje smo postavili zastupnicima u Strasbourg

Jedan od važnijih zadataka bili su i razgovori o utjecaju koje EU ima na svakodnevni život (nastavni moduli) te se informirali o radu zastupnice Zovko.

- tijekom svibnja bili smo dio Volonterske akcije uređenja Turske kule, a zatim proveli obvezne aktivnosti obilježavanje Dana Europe 9.5: Zoom **“Kako su nam djeca”** o mentalnom zdravlju na kojem su govornice bile doktorice Buljan Flander i dr. Brečić koje su neumorno odgovarale na učenička pitanja (sudjelovali su učenici iz osam EPAS škola pa smo imali priliku vidjeti i usporediti što muči vršnjake u različitim dijelovima naše zemlje)

Također smo sudjelovali u kvizovima, uređivali EU Kutak, gledali filmove nominirane za Nagradu Lux kako bismo mogli debatirati s kolegama iz škole u ZG. Osmisili smo i prikazali video za promociju kampanje zajednoza.eu.

Zatim smo pratili zoom Građani i EU: pogled u budućnost- panel diskusiju o Europi i kako je vide građani , tematski skup Konferencija o budućnosti Europe – vizija Hrvatske u organizaciji ureda EP, a kasnije tijekom mjeseca izuzetno zanimljivu i aktualnu debatu na temu **“Privatne donacije su pouzdanije od državnih u kriznim situacijama”** učenika II gimnazije Zagreb i zastupnika Karla Resslera i Tomislava Sokola uz Hrvatski ferijalni i hostelski savez.

Bilo nam je važno pripremiti se za susret sa zastupnikom Željanom Zovko, kao i za intervju Jutarnjem listu o temama koje smo provodili u programu EPAS.

Nova školska godina je također krenula radno i entuzijastično jer smo obnovili status škole ambasadora visoko plasirani,

„Naučila sam puno stvari i uvidjela da je EU puno bliže nego što sam mislila, naučila sam sto znaci biti aktivni građanin i sudjelovati u radu zajednice.“

Filomena Ercegović, 4.g

„Sudjelovanje me učinilo boljom građankom EU. Sada shvaćam kako je naša uloga kao građanina jako važna. Počela sam puno više shvaćati EU kao zajednicu gdje smo svi prijatelji i tu da pomognemo jedni drugima.“

Maja Glibota, 4.g

„Kroz projekt sam vidjela kako se mogu dodatno obrazovati, učiti o zanimljivim stvarima i surađivati s vršnjacima iz cijele Hrvatske“

Antonija Matijašević, 4.g

ERASMUS+ PROJEKT

How to live healthy in digital times for media vet learners?

Dragi čitatelji i čitateljice,

nakon uspješno održana dva sastanka uživo, u Mariboru i Gjoviku, u okviru ovog uspješnog Erasmus+ projekta novonastala pandemijska situacija dovela nas je u novu i izazovnu situaciju u kojoj smo umjesto trećeg sastanka uživo organizirali online suradnju s kolegama iz strukovnih škola koje u okviru svojih obrazovnih smjerova imaju učenike medijske tehničare – Škola za oblikovanje Maribor u Sloveniji, Gjovik videregaaende skole u Norveškoj i RBZ Wirtschaft Kiel u Njemačkoj.

O vloggingu, zamišljenom i realiziranom kroz suradnju učenika iz četiri škole uključene u projekt, zajedničkom radu na pisanju skripta, snimanju i montaži vlogova, pisali smo u prethodnom broju našeg školskog lista.

Poboljšana situacija uslijed pada broja oboljelih od SARS-CoV-2 dala nam je nadu da ćemo moći nastaviti s projektom uživo te smo s našim partnerima iz Njemačke, Norveške i Slovenije krenuli planirati nastavak projekta. Dogovoren su datumi dolaska učenika i nastavnika u Split i zakazane sve aktivnosti detaljnog plana rada, odabira učenika i poslijepodnevnih sportskih aktivnosti. Nažalost, pogoršanje epidemiološke situacije omelo nas je u provođenju plana te smo prisiljeni odgoditi projekt u nadi da će se epidemiološka situacija poboljšati.

Vrijedi napomenuti da je ovaj projekt do sad omogućio, a nadamo se da će kroz daljnje aktivnosti nastaviti pružati priliku našim učenicima da surađuju i kreativno stvaraju u međunarodnoj okolini vršnjaka u kojoj je znanje engleskog jezika kao sredstvo komunikacije obvezan. Također, projekt potiče učenike da u praksi koriste opremu i znanje stečeno kroz stručnu nastavu.

Iduća planirana projektna aktivnost stavlja pred učenike zadatak osmišljavanja i snimanja edukativnog videa u kojem će u suradnji s nastavicima TZK-e predstaviti tjelesne aktivnosti koja bi trebale pomoći u očuvanju zdravlja ljudi koji se bave digitalnim sektorom (u koje spadaju i naši dizajneri i medijski tehničar).

U očekivanju nestanka crvenih zona na korona-karti Europe i u nadi da ćemo dočekati kolege i učenike iz partnerskih zemalja srdačno vas pozdravljamo.

KLIMATSKA KONFERENCIJA

COP26

PIŠE
Karmen Penga, g3.m

Od 31. listopada do 12. studenog u Glasgowu se održava klimatska konferencija stranaka Cop26. Javnost je imala velika očekivanja, osobito zbog zastrašujućih upozorenja od strane Antonia Guterresa – glavnog tajnika UN-a „Naša ovisnost o fosilnim gorivima gura čovječanstvo do ruba. Ili ćemo to zaustaviti ili će ono zaustaviti nas. Vrijeme je da se kaže Dosta. Dosta je ubijanja ugljikom. Dosta je bilo tretiranja prirode kao zahoda. Dosta je paljenja i bušenja i rudarenja. Mi sami kopamo svoje grobove“ i domaćina Borisa Johnsona „Čovječanstvo je odavno ostalo bez vremena po pitanju klimatskih promjena. Jedna minuta je do ponoći i moramo odmah djelovati“. Nakon upozorenja slijedila su obećanja, iako poprilično nerealna, budila su nadu. No već na samom početku bilo je jasno da djelovanje na svjetskoj razini „pada u vodu“ jer se na konferenciji nisu pojavili predsjednik Rusije Vladimir Putin i predsjednik Kine Xi Jinping, kao ni čelnici Turske i Brazila. Predsjednici država i vlada izrazili su podršku za povećanje ambicije i ispunjenje cilja za ograničenje porasta

temperature do najviše 1,5°C u odnosu na predindustrijsko razdoblje, te povećane nacionalne doprinose kojima će pridonijeti zajedničkoj klimatskoj misiji. Pozitivno iznenadenje je svakako Indija koja je obećala postati klimatski neutralna do 2070. te Kina, koja osim neutralnosti, do 2060. planira i izlazak iz ugljena u razdoblju od 2026. do 2030. te smanjenje emisija metana. Male i nerazvijene zemlje ponovile su svoje zahtjeve i poteškoće te zatražile sveobuhvatnu pomoć u postizanju krajnjeg cilja.

Što se tiče Hrvatske, predsjednik vlade Andrej Plenković najavio je prestanak proizvodnje električne energije iz ugljena najkasnije do 2033., sudjelovanje Hrvatske u zajedničkom europskom cilju (smanjenju emisija do 2030. za 55%) s ambicioznih 45%, te povećanje udjela obnovljivih izvora energije u ukupnoj potrošnji na više od dvije trećine.

Iako navedeni uvjeti, obećanja i ciljevi ukazuju na svijetu budućnost Europe i svijeta u vidu klimatskih promjena, postoji mogućnost da sve nabrojano ostane samo „mrtvo slovo“ na papiru. Ljudi nemaju više povjerenja u vlast, opravданo i očekivano. Već godinama slušamo i pratimo ih slijepo kao stado ovaca, a trebali bi otvoriti oči i kazati glasno da je dosta i da je vrijeme za djela, a ne rijeći. **Vrijeme je za promjene!**

ZLATNA VEČER MATEMATIKE

Kako početi BRINUTI?

PIŠE Dražen Bošnjak, g3.m

Zlatna večer matematike. Da bi bila zlatna, ne bi trebalo biti ratova, političkih problema i konfliktata, ali prije svega, ni klimatskih promjena i prirodnih katastrofa koje uzrokuju. Zato je ovo-godišnja tema bila "Održivost i matematika". Tako su Lea Jukić, Gea Glavan, Karmen Penga i moja malenkost, uz mentorstvo prof. Biljane Krstulović, priložili tri projekta o održivosti koji su zastupali boje naše škole na ovogodišnjoj "Zlatnoj večeri matematike".

Prvi projekt, "Zelena energija" u kojem se govorilo o konferenciji Cop26 i odlukama o smanjenju emisija ugljikovog dioksida predstavila je Karmen Penga, učenica g3.m. Objasnila je da kada spominjemo "zelenu energiju", nije riječ o moćima zelenog

Power Ranger, već je riječ o načinu proizvodnje i korištenju energije koja dolazi iz obnovljivih izvora i nema štetnog utjecaja na okoliš. Uz pomoć izračuna o emisijama, koji se svodi na tri razine, došla je do zaključka da bi, pravovremenim ispunjenjem svih protokola konferencije, do 2035. trebalo doći do smanjenja emisija ugljikova dioksida iz rafinerija za čak 50%, s obzirom na količinu iz 2015. godine. Drugi projekt, pod nazivom "Termosolarni sustavi u simulacijama", potpisuju učenice g4.m: Lea Jukić i Gea Glavan. Cilj simulacija bio je dobiti vrijednost toplinske energije iz kolektora, tj. energetski prinos solar-nog sustava. Provodenjem simulacija dokazale su da bi prijelaz na termosolarnе sustave dobivanja energije bio moguć, no uz viškove energije koje trenutno nije moguće u toliko velikim količinama pohraniti. Pri gradnji novih zgrada trebalo bi sagraditi dovoljno veliku kotlovcnicu koja bi pohranjivala toliku količinu energije i koristila ju za druge stvari. One su navele bazene, što i ne zvuči loše. Vidite, isplati se biti ekološki osvješten.

Treći projekt "Okoliš(anje)", u for-

matu kratkometražnog filma, bio je autorski projekt autora ovih redaka, Dražena Bošnjaka. Film nije bio tipični "Eko-friendly" tip "eko filma", već prikazuje stvarnost, ono što radimo i kako to radimo krivo. Na kraju filma iznesena je statistika i podaci o štetnosti plastike, iz kojih moram izdvojiti činjenicu da svjetska količina plastike iznosi 8,3 milijarde tona, od čega je 6,3 milijarde višak, odnosno otpad. Kao redatelj moram reći da mi je iznimna čast bila vidjeti da se film prikazuje u edukacijske svrhe, tim više što je ovo bila hrvatska premijera filma.

Pravi zaključak ne mogu napisati, jer smo tek na početku. Svaki projekt je predstavio problem, dobre i loše strane, što znači da je sada red na svima nama. Dobre strane trenutnog stanja ne smijemo koristiti kao izluku jer će se situacija brzo promijeniti ne poduzmemli ništa. Stoga nemojmo okolišati.

Dosta je govora o promjenama, **vrijeme je za djela!**

TEMA BROJA

ilustracija i strip

TEMA BROJA

TEMA BROJA

PRIPREMILI Luka Karaman, g3.b i Nina Grčić, g3.b
ILUSTRACIJA Tea Jurišić (Kvar illustration)
IZVORI eprints.grf.unizg.hr; www.buro247.hr

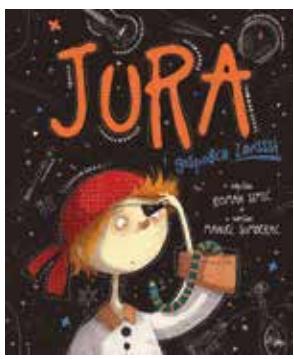
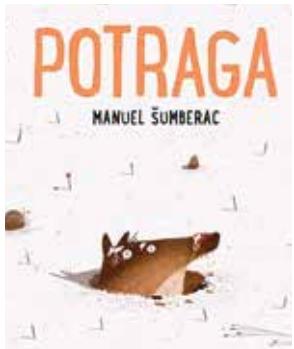
Ilustracija je glavni oblik vizualne komunikacije, odnosno vizualna forma predstavljena crtežom, slikom ili nekim drugim oblikom primjenjene umjetnosti u svrhu boljeg razumijevanja teme o kojoj se govori. Istražuje ideju kako bi vizualna poruka s tekstom imala veću moć informiranja ili educiranja. Kao likovna vrsta objedinjuje slikarsko umijeće i dizajnersku vještina. Ilustracija po svojoj naruči teži komunikaciji pojednostavljujući je svojim temeljnim rukopisom, crtežom ili slikom. Njome se dekoriraju tekstualne informacije i priče radi lakšeg razumijevanja, razbijanja monotonije ili iz čisto estetskih razloga. Ilustracija je tu da motivira, komentira društvene događaje i u tome uvjerljivo brilliraju posljednjih godina. Digitalne mreže definitivno se popularizirale umjetničku vrijednost ilustracije.

Na sljedećim stranicama predstavili smo ilustraciju u različitim formama, a na podnožju stranica izdvojili smo nekoliko relevantnih hrvatskih ilustratora starije, ali i nove generacije čiji nas predstavnici svakim danom sve više oduševljavaju.

MANUEL ŠUMBERAC

Ilustrator i animator. Diplomirao je na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu gdje ga je privukao fascinantni svijet ilustracije. Njegovo djelo je objavljeno i prepoznato u brojnim ilustracijama i naslovnicama knjiga. Manuel svoje ilustracije stvara koristeći digitalne tehnike u kombinaciji s tradicionalnim medijima.

TOMISLAV TORJANAC

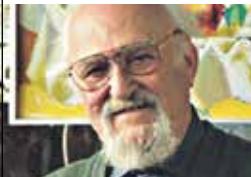

Ilustrator i slikar rođen 1972. u Našicama. Diplomirao je na Grafičkom fakultetu u Zagrebu, smjer grafički dizajn. Izrađuje naslovnice knjiga i ilustracije za časopise te ilustrira i dizajnira slikovnice. Najčešće slika uljenim bojama u kombinaciji s digitalnom tehnikom. Njegov stvaralački proces odlikuju bogat kolorit i izražajni nanosi boje u kombinaciji s tradicionalnim medijima.

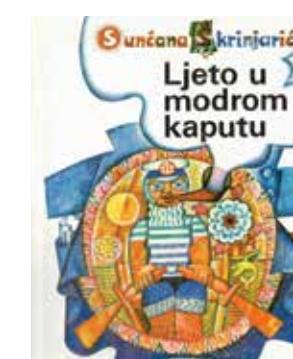
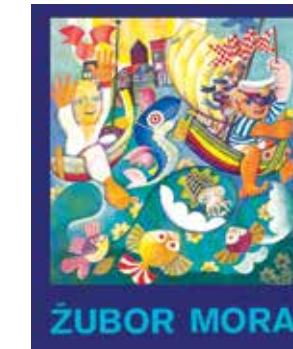

SLOG / BROJ 23 / 2022

MLADEN VEŽA

Slikar, grafičar i ilustrator. Umjetničku akademiju završio je 1937. godine u Zagrebu pod vodstvom Vladimira Bećića. Iste godine prvi put izlaze u Salonu Urlich sa suizlagičem Slavkom Kopačem. Veža je primio mnoge nagrade i priznanja uključujući i nagradu Vladimir Nazor 1994. godine. Preminuo je 19. veljače 2010. u Zagrebu.

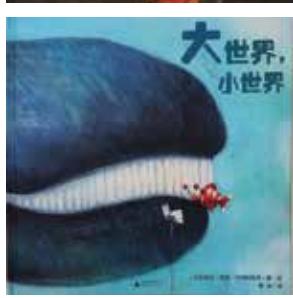
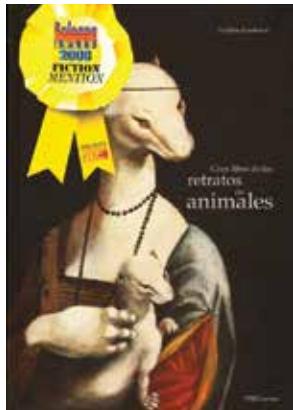

SLOG / BROJ 23 / 2022

SVJETLAN JUNAKOVIĆ

Slikar, kipar i ilustrator, najpoznatiji po svojim dječjim slikovnicama. Dobitnik je brojnih međunarodnih nagrada za svoje ilustracije i sudjelovao je na izložbama diljem Europe. Za svoj trajni doprinos kao dječji ilustrator, Junaković je bio finalist bienalne međunarodne nagrade Hans Christian Andersen 2008. i 2010. godine.

IZLOŽBA MIRKA ILIĆA

Iz povijesti ljudske gluposti – dizajnerska povijest svijeta

PRIPREMIO Mauro Cilić Dalmatin, g4.b

U srijedu, 22. prosinca 2021., u 19 sati, u Galeriji MKC (Multimedijalni kulturni centar/Dom mlađih) otvorile su se dvije izložbe dizajna: Izložba Mirko Ilić: Iz povijesti ljudske gluposti – dizajnerska povijest svijeta i Izložba hrvatskog dizajna 19/20 – nagrađeni radovi.

Na prvoj izložbi mogli smo vidjeti radove istaknutog grafičkog dizajnera Mirka Ilića od plakata, preko novinskih naslovница i ilustracija do stripova, remiksiranih kao priča o posljednjih 120 godina ljudske povijesti, kako sam autor navodi u tekstu izložbe.

Druga izložba je bijenali presjek najboljih radova suvremenog hrvatskog dizajna.

Izložba Iz povijesti ljudske gluposti, Dizajnerska povijest svijeta, kako kaže kustos Marko Golub, oslanja se na komunikacijsku snagu dizajna i ilustracija Mirka Ilića, njihovu sposobnost da na vizualan način artikuliraju problematiku nekih od najkompleksnijih društvenih i političkih tema našeg i prošlih vremena. Kao dizajner, art direktor i ilustrator za brojne novine i magazine – Polet, Start, Danas, Panorama, Time, New York Times, Wall Street Journal i druge – Ilić je ostavio snažne vizualne komentare na aktualna društvena i politička zbivanja u vremenskom rasponu od početka svoje karijere u drugoj polovici 1970-ih sve do danas. Takvi radovi, objav-

Mirko Ilić završio je školu primijenjenih umjetnosti u Zagrebu, gdje je proveo svoje formativne godine odrastanja. Od sredine 70-ih do sredine 80-ih objavljuje mnoge ilustracije, reklame, naslovnice časopisa, stripove i omote ploča (Prljavo kazalište, Bijelo dugme, Arsen Dedić). Radio je za omladinski tisak, diskografske tvrtke, kazališta te utjecajne političke magazine i novine tog vremena (Polet, Studentski list, Pitanja, Start, Vjesnik, Danas, Studio). U časopisu Polet je bio urednik stripa i ilustracije. Okupio je mnoge poznate strip crtače i bio član kolektiva Novi kvadrat. Već u to vrijeme radi za internacionalne klijente, stripove mu objavljaju tada najutjecajniji strip časopisi poput francuskih Alter Alter i Metal Hurlant te američkih Heavy Metal i Epic, a od 1982. i talijanski tjednik Panorama. U svojim tridesetima trajno seli u Sjedinjene američke države gdje se profilira u najvažnijeg političkog ilustratora te 1991. postaje art direktor među-

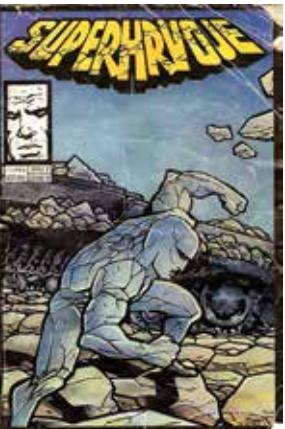
narodnog izdanja magazina Time, a godinu kasnije i art direktor Op-Ed stranica The New York Timesa. U New Yorku se posvećuje 3D grafici i animaciji. Od 1995. vodi vlastiti studio Mirko Ilić Corp. u okviru kojeg djeluje i danas.

NIKOLA LISTEŠ

Karikaturist, ilustrator i crtač stripova iz Splita. Karikaturom se bavi od desete godine, a svoje je crteže još od te dobi objavljivao u tuzemstvu i inozemstvu. Stripom se bavi od svoje 22. godine. Svoj prvi strip objavio je zajedno sa Srećkom Punarićem u SN reviji. Dobitnik je brojnih međunarodnih nagrada te je sa 56 međunarodnih nagrada postao najnagrađivаниji hrvatski karikaturist.

MIHAELA ERCEG

Illustratorica, autorica stripova, animatorica i spisateljica specifična po svom humorističnom stilu izražavanja. U Splitu je završila osnovnu školu i gimnaziju. Pohađala je radionice stripa u Info Zoni kod Ivana Svaguše gdje je, već u ranoj dobi, iskazala žanrovske potencijale, pa se kasnije nastavila i baviti stripom. Bila je jedna od suradnika u mjesecniku Stripodrom, splitskom magazinu stripa.

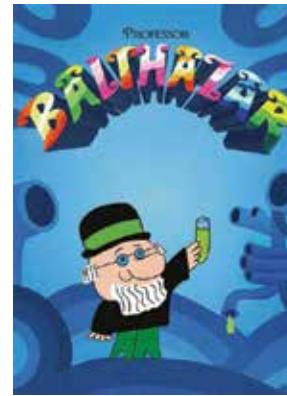

SLOG / BROJ 23 / 2022

ZLATKO BAUREK

Akademik, slikar, kipar, redatelj, glavni crtač, scenograf, kostimograf, karikaturist, lutkar, tvorac animiranih iigranih filmova, dobitnik Nazorove nagrade za životno djelo i akademik HAZU. Najpoznatiji kao scenograf crtanog filma Profesor Baltazar. Likovni je umjetnik s velikim brojem samostalnih i skupnih izložbi, kao i brojnim scenografijama u kazalištu. Umro je 2018. godine u 89. godini života.

LOVOR DRAGOJEVIĆ

Povjesničar umjetnosti, crtač i karikaturist. Poznat kao autor prvog grba Hajdukovе Torcide. Također je jedan od osnivača Torcide. Tijekom rata crta svoje prve karikature. Poslije rata studirao je u Beogradu povijest umjetnosti. Ondje se i zaposlio kao kustos u Jugoslavenskoj galeriji reprodukcija umjetničkih djela. Autor je taksene marke Vele Luke koja datira iz 1950-ih.

GRAFITI SCENA

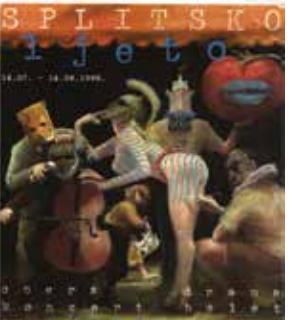
Ilustracija kao moćan alat street art-a

PRIPREMILA Lara Žuvela, g3.b

ILUSTRACIJE Marko Blažević, g1.c; Lea Livaja, g1.c

ALEM ĆURIN

Grafički dizajner, ilustrator, slikar, skulptor, prozni pisac i esejist rođen u Splitu 1953. godine. Autor je većine plakata kazališne produkcije za HNK Split te Splitsko ljeto sve do kraja devedesetih. Postaje suradnik Profila, podlistka Nedjeljne Dalmacije, kao ilustrator i grafički urednik. Bio je i stalni suradnik tjednika Novosti. Možda je najpoznatiji po naslovnicama koje je radio za Feral Tribune. Preminuo je u Splitu 2020. godine.

VEDRAN KLEMENS

Illustrator, grafički dizajner i art direktor rođen 1978. u Sarajevu, a živi u Zagrebu. Diplomirao je slikarstvo na Akademiji likovnih umjetnosti i grafički dizajn na Studiju dizajna Arhitektonskog fakulteta u Zagrebu. Autor je ili koautor na projektima koji su osvojili brojne domaće i međunarodne nagrade, a među njima i Red Dot. Domaća javnost najviše ga je upoznala preko ilustracija koje je radio za brand Pipi.

Etimološko podrijetlo riječi „grafit“ jasno označava kako se radi o fenomenu crtanja i pisanja (po različitim površinama). Riječ „grafit“ nastala je od talijanske riječi "sgraffiare" što znači ogrepsti, a korijen vuče od stare grčke riječi "graphein" koja znači pisati. Prema tome, izvedenica „graffito“ označava „natpis izgreden na zidu, urezan crtež“.

Uočavamo razliku između grafita i natpisa. Grafiti nisu način komunikacije, grafiti su način ukazivanja na socijalne probleme, problema općenito i pokazatelj nečije maštice. Veoma je važna konstrukcija slova, kojoj se pridaje velika važnost. Grafiti su dio hip hop kulture, a autori protuzakonito nanesenih grafita mogu biti kažnjeni.

Autori grafita su većinom mlađi, buntovni, kreativni i često društву neprilagođeni pojedinci koji koriste svoje umjetničke sposobnosti kako bi izrazili svoje mišljenje, svoju osobnost i vještine. Autori se uglavnom slažu da je grafitiranje djelatnost gradske populacije, naj-

češće muške, adolescentske. Oni pokazuju ozbiljnost i pedantnost u svojim djelima, njihovi crteži su vrijedni, prepoznatljivi i šira publika to zna. Ispisivanje grafta ima posebno značenje za mlade ljude, a oni također imaju posebne nazine za svoja djela: najjednostavniji je tag koji predstavlja stilizirani potpis, a naj složeniji tzv. piece, grafit koji sadrži prijelaze boja, efekte, slike i dr.

Autor grafta bilježi svoju prisutnost, ostavlja trag i upozorava na svoju individualnost, te takvim načinom komunikacije potvrđuje svoj identitet, sasvim drukčiji od onoga koji prevladava u široj društvenoj sredini. Svojom formom i sadržajem identitet predočen na zidovima funkcioniра kao oporba prema toj sredini, njenim vrijednostima i ponajviše njenim institucijama.

Autori grafita vjeruju u moć dosjetki i poruka, koriste riječi i stilski sredstva koja obiluju do-mišljatošću, humorom i nadmudrivanjem. Sam čin pisanja grafta

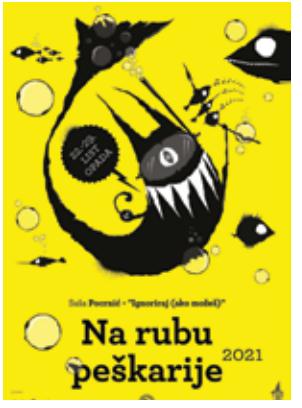
mladi vide kao samopotvrđivanje svog naraštaja, pobedu nad zaboravama i navikama određenog društva, te mogućnost izgradnje svog identiteta. Stvara se tzv. prekosna alternativna kultura koja se nastoji oduprijeti krizi suvremenoga života i pustoši urbanoga prostora. Grafiti progovaraju o raznim temama (vlast, politika, sport, ljubav, alkohol...), ironiziraju ih, iskrivljuju, a tzv. „dopisivanjem“ i reakcijama recipijenata takva interakcija prelazi u područje komičnoga.

TISJA KLJAKOVIĆ BRAIĆ

Slikarica i ilustratorica, rođena 1979. u Splitu. Diplomirala je slikarstvo na Umjetničkoj akademiji u Splitu. Svoja djela izlagala je na tridesetak skupnih izložbi te četrdeset sa-mostalnih izložbi u zemlji i inozemstvu. Svojim je naoko jednostavnim karikaturama koje objavljuje na društvenim mrežama uspjela doseći nevjerojatnu popularnost te ih je objedinila u knjigu "Oni" koja je postala bestseller.

SAŠA POCRNIĆ

Nagrađivani splitski dizajner vizualnih komunikacija i crtač grafta. Potpisuje vizualne identitete brojnih kreativnih festivala ("PechaKucha", "Voi'sa", "San sustipanske noći"), a klubovi i klupske večeri kao što su "Judino drvo", "Kocka" i dr. njegova su sigurna kreativna struja. Najviše ga privlači rad na alternativnoj i urbanoj sceni, dizajn identiteta i event identiteta.

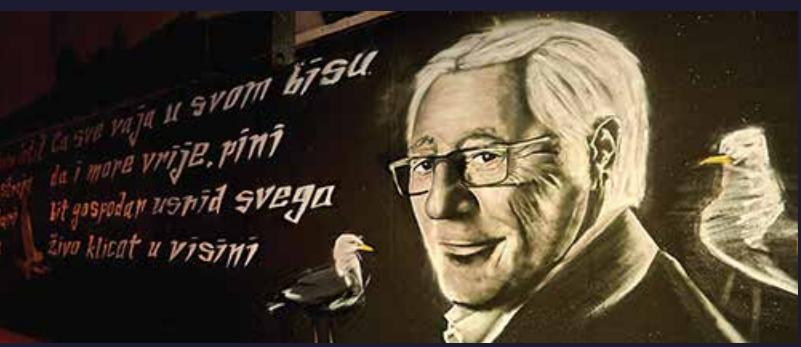
PRIPREMLILA Ela Pivac, g3.b

Vrste grafita

POLITIČKO-IDEOLOŠKI GRAFITI Grafiti koji u sebi nose političke poruke, često su reakcija na aktualne političke događaje i društvene probleme. Oni tako postaju oblik nepoštivanja vladajućih društvenih normi i izraz buntovnog odnosa prema državnim organima koji trebaju osigurati poštivanje normi i zakona. Mladi ljudi nastoje izgraditi autentičnu urbanu kulturu koja se kritički odnosi prema vladajućem sistemu i njegovoj ideologiji. Iskazuje se oštar protest protiv marginaliziranosti i krize, a istodobno grafiti omogućuju autorima da naglase svoju prisutnost, svoj položaj, stil ponašanja i vrijednosti koje prihvaćaju. Političko-ideološki grafiti jedni su od najčešćih graftita koje nalazimo na javnim zgradama i gradskim zidovima, a autori njima žele pokazati svoje duboko razočaranje i nezadovoljstvo društveno-ekonomskim prilikama u kojima žive; oni traže promjene, nove mogućnosti, prihvatanje različitosti, a to nastoje postići simboličkim kršenjem društvenog reda i isticanju prijezira prema vrijednostima većine.

TEMA BROJA

TEMA BROJA

LJUBAVNI GRAFITI U ovu skupinu ubrajamo grafile koje izražavaju romantične sklonosti svojih autora, dakle ljubavne poruke koje mladi ostavljaju na zidovima i drugim javnim prostorima.

GRAFITI VEZANI ZA NASILJE U današnje vrijeme, često nailazimo na grafile koji su povezani s nasiljem. Oni imaju funkciju izražavanja grupne različitosti, te izražavanje netrpeljivosti prema članovima suparničkih grupa. Grafile koji sadrže elemente ksenofobije i nacionalizma česti su među pripadnicima navijačkih skupina, a javljaju se i parole vezane uz rat, vojsku, kriminal te prijetnje različitim subjektima.

RELIGIJSKI GRAFITI Religijski grafile proizlaze iz zanimanja za okulnim i natprirodnim, a to su oni natpisi u kojima se javljaju različiti religijski sadržaji: ispisuju se nazivi svetaca, ističu elementi religijskih molitvi, te nazivi vjerskih blagdana ili institucija.

TERITORIJALNI GRAFITI Grafile kao neizbjegjan dio gradskih prćelja, zajedno s postojećom arhitekturom, uvelike utječu na estetiku grada. Prema tome, gradski su kvartovi dio izražaja skupine i njezino utočište. Dijelovi grada i ulice obilježene su parolama, tekstovima i imenima koja predstavljaju identitet određene grupe ili se iza jednog običnog imena na gradskoj fasadi kreće pojedinac koji želi prenijeti poruku i ukazati na svoje postojanje u određenoj sredini koja ga marginalizira ili mu ne ostavlja dovoljno kvalitetnog prostora za djelovanje i donošenje odluka koji se tiču života u cijelokupnom društvu.

FILIP PERAIĆ

Nagrađivani dizajner i ilustrator koji živi i radi u Zadru. Diplomirao je na Studiju dizajna pri Arhitektonskom fakultetu 2013. godine, a u dosadašnjoj karijeri stvarao je za klijente kao što su IBM, Nike, Sony, ESPN, Forbes, WIRED, Fly Emirates i mnoge druge. Postao je općepoznato ime košarke ne zbog lopte nego serije portreta Jamesa Hardena – živuće legende NBA – izvedenih u 35 varijanti.

HANA LUKAS MIDŽIĆ

Akademска kiparica i ilustratorka, rođena u Splitu, za sebe će reći da je "likovnjak za sve prilike". Radi skulpture, instalacije, izložbe, ilustracije, autorske slikovnice, rezervate za predstave, vodi likovne radionice... Često ilustrira slikovnice za djecu, a jedna od posljednjih bila je "Priča o plavom stablu" autorice Anite Kojundžić Smolčić, profesorce engleskog u našoj Školi.

SLOG / BROJ 23 / 2022

GORAN RADOŠEVIĆ

Freelance ilustrator i animator iz Splita. Završio je preddiplomski studij vizualnih komunikacija u Splitu i diplomski sudij animiranog filma u Zagrebu. Sudjelovao je na brojnim izložbama i filmskim festivalima kao što su II-VI. Bijenale hrvatske ilustracije, DVK 07-12, Dan-D, Salon mlađih – program Venientes, ZGRAF 12 itd. Autor je ilustracije, špice i teasera 27. Animafesta.

SLOG / BROJ 23 / 2022

LUKA DUPLANČIĆ

Višestruko nagrađivani slike i grafičar rođen 1975. godine u Splitu. Smjer grafičkog dizajna završava 1994. na splitskoj Školi likovnih umjetnosti, a daljnje vizualno obrazovanje nastavlja u Zagrebu, na Akademiji likovnih umjetnosti. Iza njega je niz autorskih, projektnih i izložbenih suradnji na razmeđu vizualnih umjetnosti i dizajna vizualnih komunikacija: scenografije, izrade lutaka i ilustracija za predstave.

PRIPREMILA Ela Jakelić, g2.m
IZVORI www.wish.hr; www.nacional.hr

Art

Krajem siječnja 2022. godine u Knjižnici Marina Držića u Zagrebu, održana je promocija knjige Blackbook Croatia. U ovom djelu predstavljeno je 192 rada najboljih hrvatskih graffiti umjetnika.

Radovi izloženi u ovoj knjizi su graffiti writer formata ili skice. Jedan od autora, Alen Miler, je istaknuo u intervju-u s "Moja Rijeka"

da su prikazom skica grafita, a ne samih radova htjeli stvoriti intimniji doživljaj umjetničkih djela u knjizi. Također upućuje na to da su black book-ovi (blokovi za crtanje) veliki dio graffiti kulture, umjetnici često znaju razmjenjivati i prikupljati skice drugih umjetnika.

.

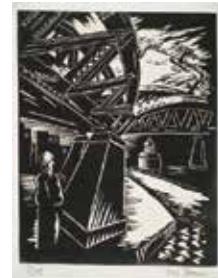
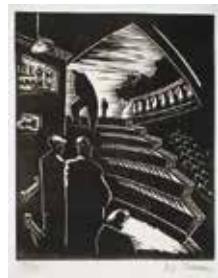
U knjizi su predstavljena čak 192 rada najboljih hrvatskih graffiti umjetnika

Blackbook Croatia

PROMOCIJA
KNJIGE

TEMA BROJA

TEMA BROJA

SERGIJE GLUMAC PRIPREMLE Nicol Lovrić, g3.b i Ana Teklić, g3.b

Sergije Glumac živio je u razdoblju od 1903. do 1964. godine. On je jedan od ključnih ljudi likovne scene u Hrvatskoj u prvoj polovini 20. stoljeća koji je djelovanjem na različitim područjima pridonio povijesti hrvatske grafičke, grafičkog dizajna i scenografije. Školovao se i formirao u velikim europskim školama u Berlinu i Parizu gdje se upoznao sa suvremenim perspektivama u različitim domenama umjetnosti. Najveći dio njegove ostavštine nepoznat je javnosti. U razdoblju 1920-ih i 1930-ih godina Glumac stvara prepoznatljiv vizualni leksik i realizira različita slikarska i grafička djela prepoznatljiva u likovnim pravcima od kubizma, ekspressionizma i nadrealizma do art decoa i realizma dvadesetih.

Njegove skice za scenografije i kostime koji su nastale tijekom

njegovog boravka u Berlinu, Zagrebu i Parizu u razdoblju od 1923. do 1926. nadilazu lokalne okvire. Krajem 1920-tih i 1930-tih imao je i važnu ulogu u širenju modernog grafičkog dizajna. Glumac je djelovao samostalno i unaprijedio je vizuelne komunikacije u Hrvatskoj i pridonio je grafičkom oblikovanju oglasima, reklamnim kampanjama, plakatima... Poslijeratne promjene u hrvatskom društvu utjecale su i na umjetnički jezik Sergija Glumca. Njegov jezik više nema eksperimentalni karakter kao što je to imao prije Drugog svjetskog rata. Glumčev poslijeratni grafički dizajn nastaje na tradiciji ranijeg razdoblja, koji mu pruža kontinuitet vezan uz modernističku tradiciju umjetnosti i poslije Drugog svjetskog rata.

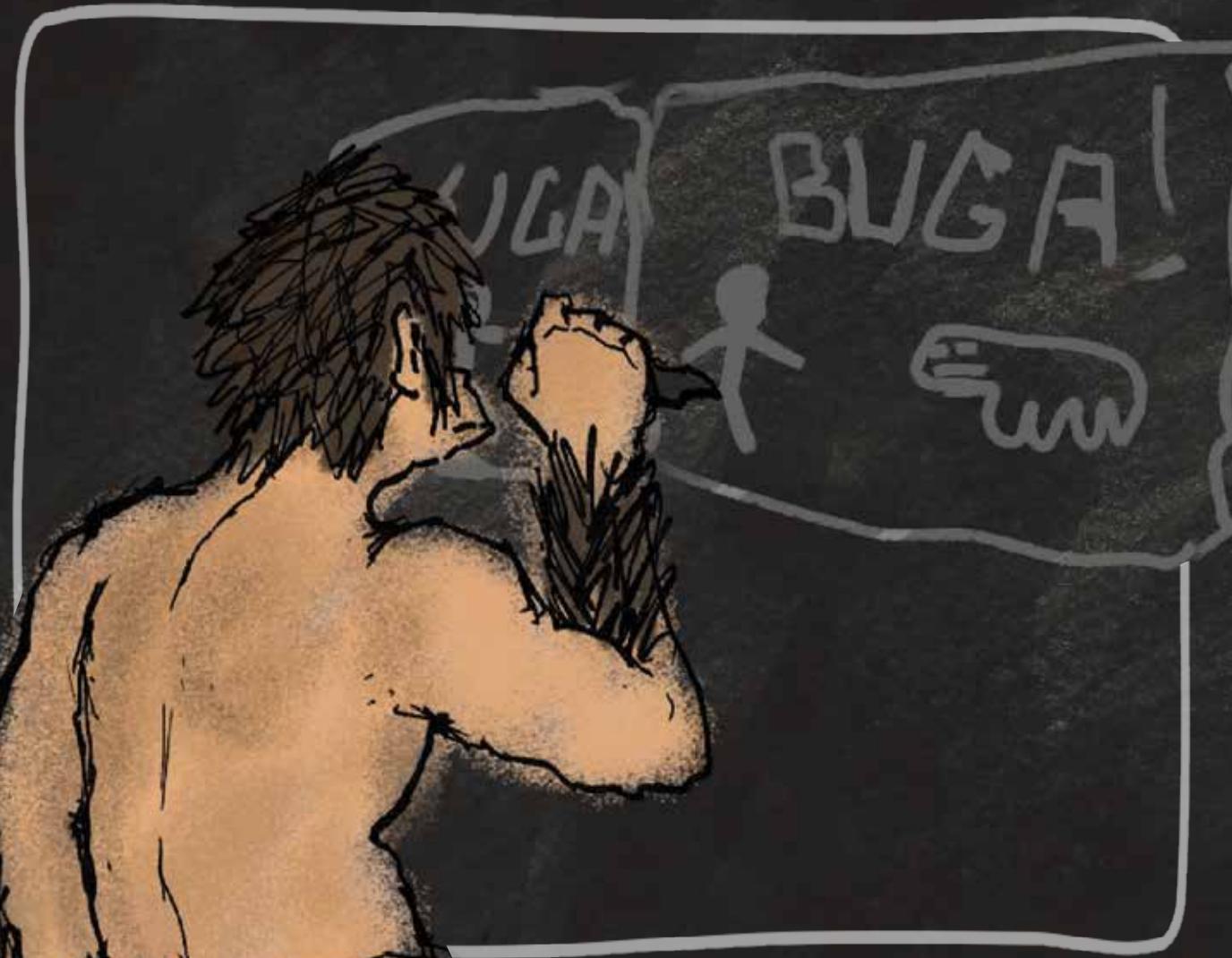
Što je strip?

PIŠE Vlado Bjeliš, g4.b

ILUSTRACIJA Marko Vukušić, g3.m

Strip je takozvana deveta umjetnost, a nastanak stripa rezultat je ljudske želje za pripovijedanjem priča i događaja putem slika. Svaka likovna ideja koja se stajala od slika u nizu može se zvati stripom. Neki od primjera bi bili egipatska knjiga mrtvih ili rimski Trajanov stup. Ocem stripa smatramo Williama Hogartha koji je svojim grafičkim djelima uobličio i postavio formu stripa, iako je dokazano da su prije njega postojale kombinacije između tekstualnih oblačića i ilustracija. Može se reći da stripovi vuku korijene od paleolitické

ere i ledenog doba jer se čovjek koristio nizovima pik-tograma i ilustracija kako bi ispričao priču. Nitko ne može uzeti zasluge za izum stripa, stripovi su nastajali diljem svijeta, u svako vrijeme i u raznim stilovima. Uz špiljske crteže, prvim stripovima smatraju se i epske priče Inka i Maja u predkolumbovskoj Americi, staroegipatsko slikarstvo uz pratnju hijeroglifa, osamdesetmetarska tapiserija iz Bayeuxa na kojoj se opisuje osvajanje Engleske, vitraji koji pričaju o svecima i mučenicima katoličke crkve diljem Europe, itd.

IVICA PODLUGAR (TINOV PRIJATRLJ, TRGOVAC I UPRAVITELJ TRGOVINE "BATA") DONIO JE TINU, JEDNOM PREILIKOM, BOĆU VINA I PREDAO MU JE UZ STIHOVE:

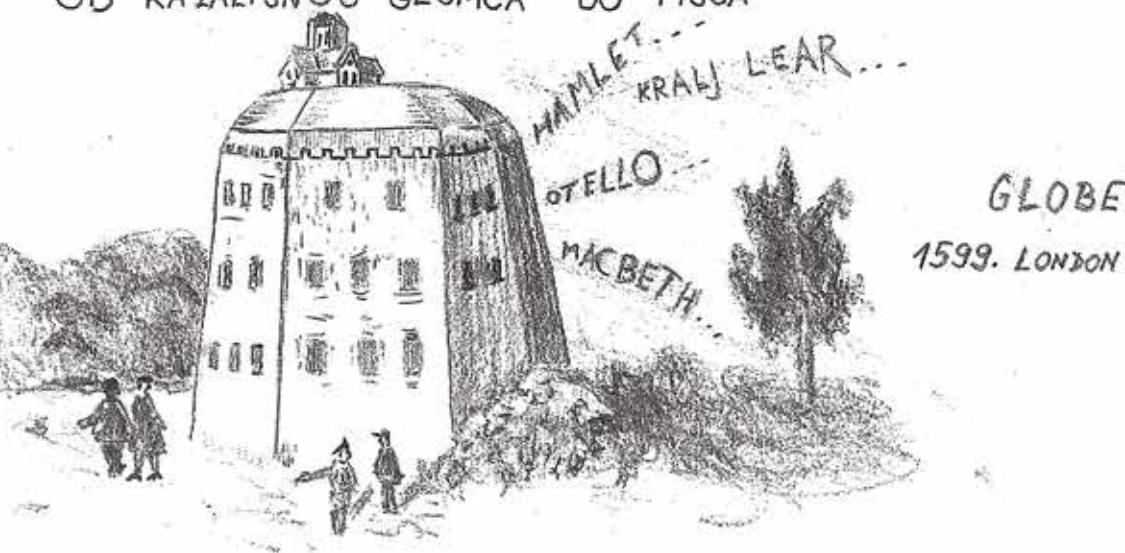

JEDNE SU VEČERI PISCI,SLIKARI,GLUMCI RASPRAVLJALI O
TOME TKO JE NAJBOLJI UČITELJ.NA KRAJU SU SVI
PRIHATILI TINOVU TVRDMJU

William Shakespeare

OD KAZALIŠNOG GLUMCA DO PISCA

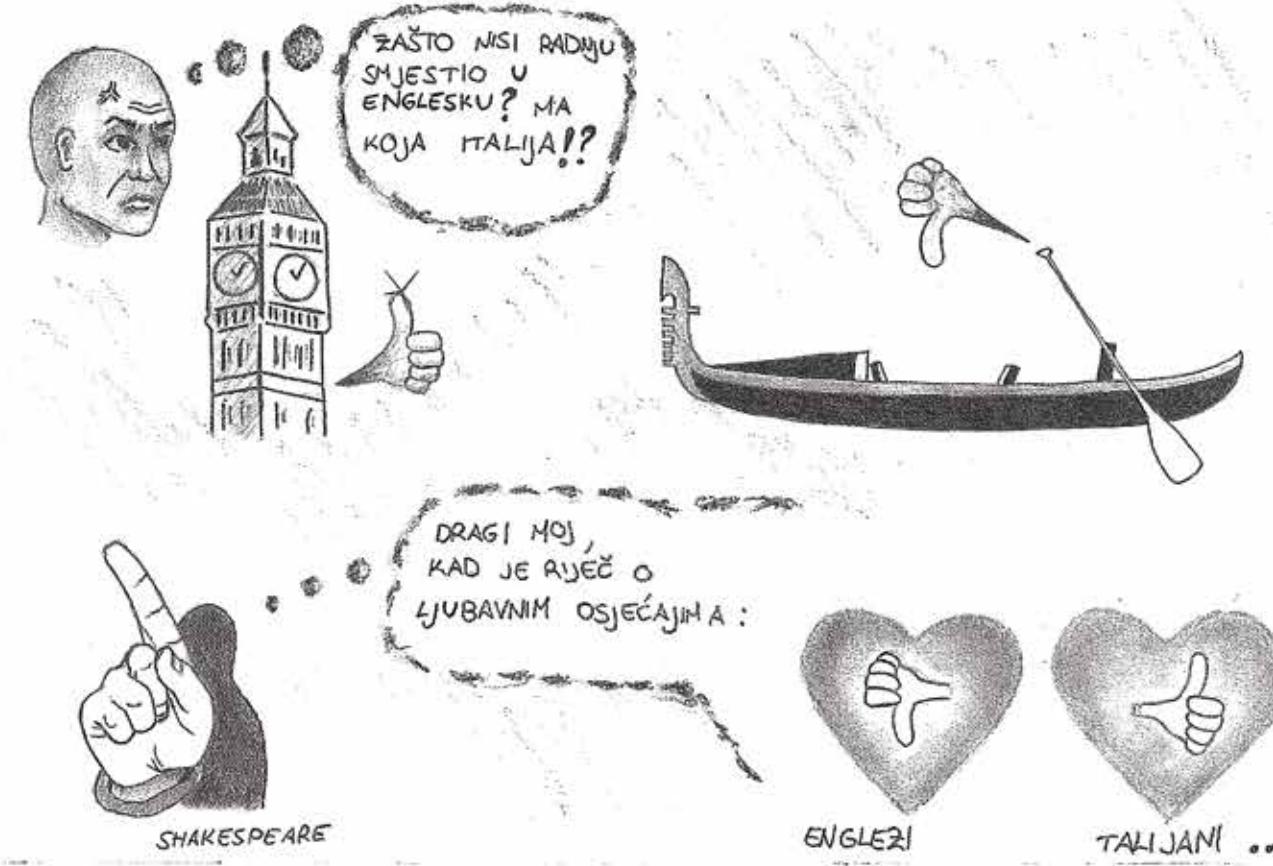

„TOLIKO JE TOGA NAPISOAO O SVIJETU I LJUDIMA, A O SEBI GOTOVNO NIŠTA“, ČEST JE KOMENTAR MNOGIH ŠEKSPIROLOGA.

Romeo i Julija

ENGLEZIMA NIJE BILO PRAVO ŠTO JE RADNJA SMJEŠTENA U ITALIJI. PA JE TAKO JEDAN SHAKESPEAROV PRIJATELJ UPITAO:

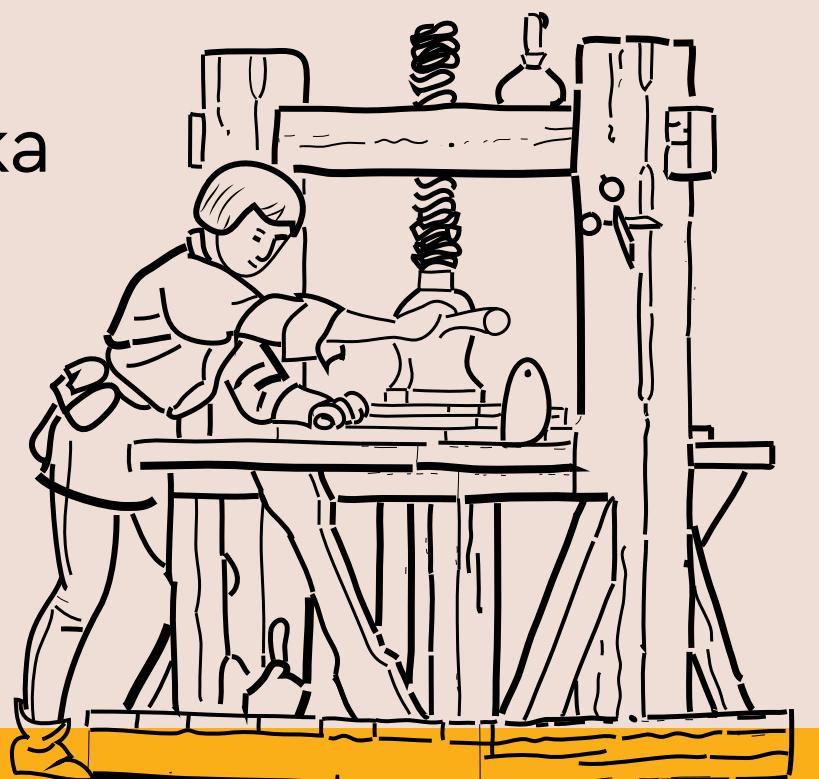

Strip i industrijska revolucija

PIŠE

Vlado Bjeliš, g4.b

ILUSTRACIJEMarko Blažević, g1.c;
Nina Lisica, g3.m

Neposredno prije početka prve industrijske revolucije nastaje litografija, tehnika tiska koja omogućuje reprodukciju širih medija i grafika na velike naklade. Zbog litografije novinski medij sve više ulazi u svakodnevnicu ljudi, tu priliku nipošto ne propuštaju ilustratori i pisci toga vremena koji sve češće koriste satirične ilustracije društvenih i političkih problema s mnoštvom karikatura. Jedan od poznatijih umjetnika koji se bavio satirom u novinama je William Hogarth koji u svojim kratkim stripovima prikazuje društvenu kritiku londonskog života te potpunu moralnu propast morala i vjere čovjeka. Ubrzo započinje i sam tisak stripova u obliku časopisa. Kako tisak nije bio internacionalan, već regionalan ili nacionalan, strip i njegova

autorska prava su u kratkom roku postali ugroženi i izloženi piratiranju i piratskim kopijama koje su bile isporučene u druge države te zatim prodane bez autorovog znanja. Napretkom u tehnologiji i tehnički izrade stripa rađa se potpuno nova grana umjetnosti, animacija i animirani filmovi. Strip je preteča filma i animacije. U 19. stoljeću po prvi puta spominje se naziv "cartoons" (umjetničke skice), a u kontinentalnoj Europi iste te ilustracije dobivaju naziv "strip" (vrpca) zbog najčešćeg oblika od par sličica u nizu. Kako se umjetnost stripa proširila do svakog kutka zemlje, počele su nastajati alternative verzije i stilovi već postojećih stripova (naziv za kineski oblik stripa je „manhua“). A u Hong Kongu nastaje alternativna verzija engleskog "punch" stripa pod nazivom "The China Punch" u kojem se ismijava zapadnjačka diplomacija i tradicija.

JAPANSKI STRIP

Vagabond

Takehiko Inouesea

PIŠE

Vlado Bjeliš, g4.b

ILUSTRACIJEAntonija Škarpa, g4.b
Dora Zečić, g3.m

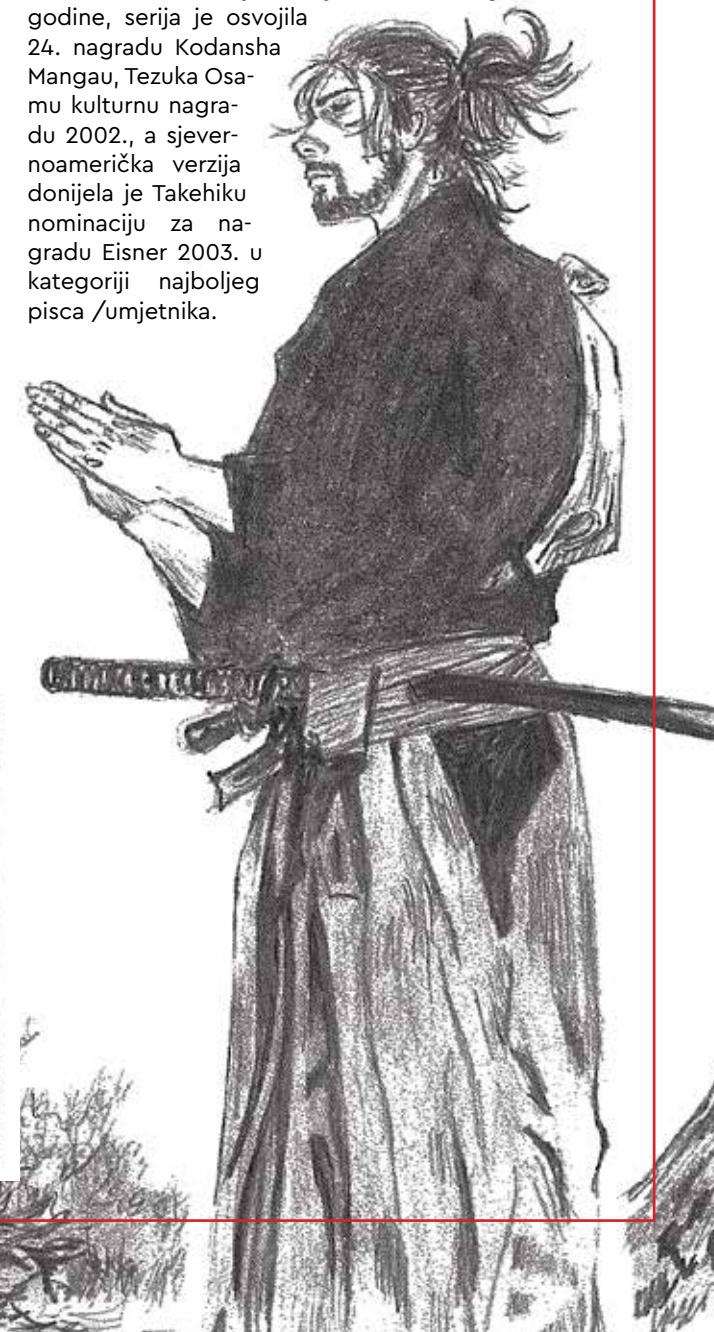
Vagabond je japanska epska serija manga o borilačkim vještinama koju je napisao i ilustrirao **Takehiko Inou**. Prikazuje fikcionalizirani prikaz života japanskog mačevaoca Musashija Miyamota, temeljen na romanu Musashi Eijija Yoshikawe.

Priča počinje u 17. st. nakon odlučujuće bitke kod Sekigahare. Dvojica 17-godišnjih tinejdžera koji su na gubitničkoj strani, Takezō i Matahachi, leže ranjeni na bojnom polju nakon brutalne bitke, ali nemaju vremena za odahnuti jer ih neposredno nakon poraza počinju progontiti lovci pobjedničke strane. Uspješno bježe i u mukama se zaklinju da će postati Nepobjedivi pod nebesima. Takezō i Matahachi uspjevaju pronaći privremeno sklonište u kući od dvije mlade dame, ali to ne traje dugo jer ubrzo ih lovci pronalaze i njihovi putovi se razilaze. Takezō odlučuje postati skitnica i luta svijetom izazivajući jake protivnike, a Matahachi odlučuje ostati sa ženama. Takezō se vraća u svoj rodni grad, selo Miyamoto, kako bi rekao Matahachijevoj majci, Osugi Hon'iden, da joj je sin živ. Međutim, Osugi reagira neprijateljski jer selo mrzi Takezōa zbog njegovih iznimno nasilnih i antisocijalnih sklonosti te zato što je budućnost plemićke obitelji Hon'iden ugrožena sada kada je njihov nasljednik Matahachi nestao. Osugi vuče konce kako bi optužila Takeza da je kriminalac. Takezō se bori sa svojim progonteljima, ali ga na kraju uhvati redovnik Takuan Sōhō koji ga natjera da preispita svoju svrhu u životu. Takuan ga oslobođa i, kako bi

ga natjerao da počne iznova, preimenuje ga u **Musashi Miyamoto**. Tako počinje priča koja će pokazati kako je stvorena legenda o slavljenom majstoru mačeva Musashiju Miyamotu.

Vagabond je prodan u 82 milijuna primjeraka diljem svijeta. Osvojio je Veliku nagradu za mangu na Japanskom festivalu medijske umjetnosti 2000. godine. Iste godine, serija je osvojila 24. nagradu Kodansha Mangau, Tezuka Osamu kulturnu nagradu 2002., a sjevernoamerička verzija donijela je Takehiku nominaciju za nagradu Eisner 2003. u kategoriji najboljeg pisca / umjetnika.

TALIJANSKI STRIP KLASIK

Alan Ford

PIŠE

Vlado Bjeliš, g4.b

ILUSTRACIJE

Marta Malenica, g4.b
Latica Dumičić, g4.m
Marko Blažević, g1.c

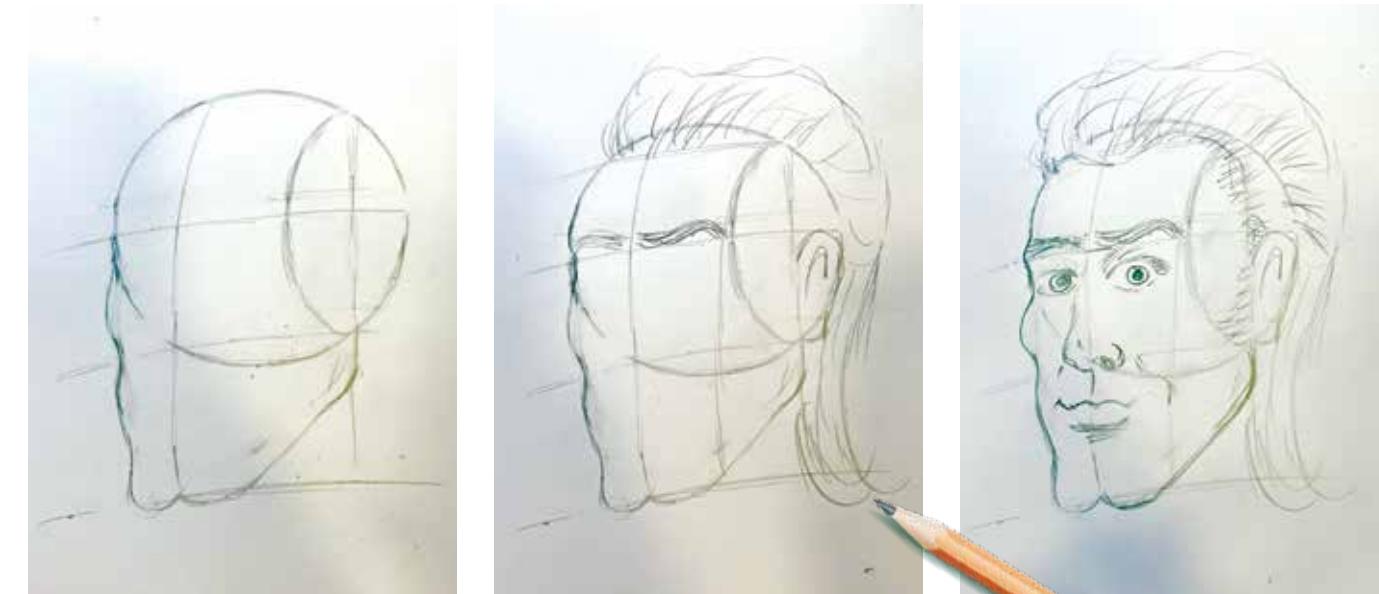

Alan Ford talijanski je komični strip čiji je prvi broj izašao 1969. u Italiji pod nazivom "Il gruppo TNT" (grupa TNT), a nakon samo par brojeva strip stječe iznimnu popularnost. Stvoritelji Alan Forda su scenarist Luciano Secchi i crtač Roberto Raviola. Secchi i Raviola imali su svoje pseudonime, Secchi se služio imenom Max Bunker dok je Roberto bio Magnus.

Radnja stripa zbiva se u New Yorku gdje se kroz avanture grupe TNT ismijava kapitalizam, rasizam i druge mane američkog društva, ali i totalitarizam istočnih zemalja.

Osnivač grupe TNT je **Broj 1**, stari zakržljali bradati starac kojemu se ne zna pravo ime niti broj godina (ali se pretpostavlja da ima više od tisuću godina). Iako se o njemu ne zna gotovo ništa, zna se da ima gotovo nadnaravno znanje o povijesti, politici i ljudima. Jedna od najvrjednijih stvari koje Broj 1 posjeduje je jedna mala crna knjižica u kojoj su zapisani podaci o svim ljudima i njihovima malim i velikim pogreškama i sramotama u životu. Često se dogodi da izda zapovijed pa ako ga netko ne želi poslušati, u toj situaciji on vadi svoju knjižicu u kojoj pronalazi podatke o toj osobi, njihove sramote i neuspjehe, zbog kojih na kraju ta ista osoba ispunjena strahom da ne bi netko slučajno nešto saznao, izvrši zapovijed bez pogovora.

Glavni junak ovog stripa po kojemu je i sam strip dobio ime je **Alan Ford**. On je siromašni plavokosi momak koji nije imao roditelje zbog čega je živio u sirotištu, vrlo je dobrodušan pa tako i naivan. Alan je po struci crtač reklama, ne ide mu baš najbolje pa je bez posla i nema novca. Na žalost (ili na sreću) Alan čini grešku i promašuje adresu na kojoj se trebalo sastati sa svojim budućim klijentom i dolazi do cvjećarnice u kojoj se ne nalazi ni jedan cvijet, sjedište grupe TNT. Tog dana počinje Alanova karijera tajnog agenta, koji iako je nespretan i potpuna suprotnost Jamesu Bondu, ipak uspijeva u svojim misijama, više-manje.

Najbolji Alanov prijatelj zove se **Bob Rock**. Bob je osoba niskog rasta i velikog kvrgavog nosa (autoportret Magnusa tj. Roberta), njegova cijela obitelj ima kriminalne sklonosti, njegova tri brata konstantno ulaze-izlaze iz zatvora, otac mu je poginuo u pljački banke, a majka pogubljena na električnoj stolici. Svatko je uvijek govorio za Boba da je dobar prijatelj i pošten čovjek za razliku od njegove obitelji, iako je to teško zamjetiti ispod njegovog namrgodenog lica i eksplozivne naravi. Njegova neizmjerna mržnja prema nepravdi i patnji siromašnih i gladnih je ono što ga vodi naprijed i daje mu snage i motivacije da ostane tajni agent, i on je bio jedan od njih. I premda Broj 1 nakon svake misije dobije veliku svotu novca, on svakog svoga agenta plati točno 1 dolar.

Prvi čovjek u grupi, odmah iza Broja 1 je **Debeli šef**. Pozamašne kilaže, brz i okretan samo u snu. Sve akcije supertajne grupe on osmišljava mirno, duboko razmišljajući sklopljenih očnih kapaka.

„Najzdravija“ osoba grupe TNT je **Jeremija Leš**. On se suočava sa svim poznatim i nepoznatim bolestima. Omiljeno mjesto za izlazak mu je apoteka i neprestano traži novac za lijekove, ali ga ne dobiva.

Sir Oliver od loze Oliver je plave krvi koji „dobrovoljno“ napušta plenitaški svijet zbog „nesporazuma“ s vladom. Najčuvenija linija Sir Olivera: „Halo Bing, kako brat?“, uvijek je vezana uz pokušaj preprodaje skupocjene robe.

Grupi TNT pripada i **Grunf** koji je uvijek spremjan za nove izume. Za samo 35 centi on će napraviti sve – od igle do lokomotive. Obožava majice s originalnim natpisima.

Ljubimac grupe je inteligentan pas **Nosonja**, koji je ne mali broj puta spasio članove slavne grupe. Obožava kobasicice koje mora krasti iz trgovina jer su mu nedostizne. „Zbog racionalizacije“, kaže Broj 1.

Alan Ford je iskušao mnoga druga tržišta osim hrvatskog i talijanskog, strip je bio izdavan u Francuskoj, Brazilu, Danskoj i na području bivše Jugoslavije. Zbog manjka popularnosti, strip se nakon nekog vremena povlači s tržišta i vraća na staro. Razne promjene crtača i scenarista tijekom godina uzrokovale su gubitak mnogih sporednih likova koji su stripu davali dodatnu boju i ambijent, nažalost zbog takvih sitnih promjena malo po malo gubi svoju poznatu liniju crnog humora koja je razveseljavala mnoge. U Hrvatskoj i Italiji još uvijek izlaze nove epizode Alana Forda, a crtač je Dario Perucca dok Luciano (Max Bunker) još uvijek piše scenarije.

Marvel & DC Comics

PIŠE

Vlado Bjeliš, g4.b

ILUSTRACIJE

Lucija Šalinović, g4.m, Marina Bakić, g1.c;
Ivan Delić, g1.c, Ivan Vuković, g1.c

ZANIMLJIVOST:
1971. Stan Leeju prilazi ministar obrazovanja i socijalne sigurnosti SAD-a koji ga moli da napravi strip o zlouporabi droga. Lee pristaje na molbu te zatim piše priču u tri dijela za Spiderman u kojemu je korištenje droge prikazano kao opasnost i čisto zlo.

Osnivač tvrtke Marvel Comics je izdavač Martin Goodman. Osnovana je 1939., a pripadala je skupini kompanija (podružnica) koje imaju zajednički naziv Timely Comics. Vlasnik te grupe kompanija je Atlas Comics koji je nakon drastičnog pada prodaje stripova nakon rata počeo slijediti nove trendove kao što su vesterni, horori, rat, zločin, romanca, humor pa čak i srednjovjekovne avanture koje su varirale uspjehom na tržištu. Kompanija Timely Comics je jedna od prvih koja je uvela koncept antijunaka u strip.

Prvi urednik tvrtke Joe Simon zajedno s budućom legendom industrije Jackom Kirbyem stvaraju prvog superjunaka s patriotskim motivom, Kapetana Ameriku (1941.) koji ujedno postaje hit, ali još uvijek nije uspješniji od prijašnje serije stripova "Velike Trojke".

Najveća konkurenca Marvelu bila je tvrtka DC Comics koja ponovno oživljava koncept superjunaka pod naslovom "The Justice League of America". Njihov primjer slijedi Marvel koji zatim s urednikom/ piscem Stan Leeom

i Jack Kirbyjem stvara "Fantastic Four". Budući stripovi Stan Leeja postaju uspješni zato što Lee izbjegava klasične kliševe kao što su tajni identitet...

Marvelovi stripovi posebni su zbog toga što posvećuju posebnu pažnju karakterizaciji likova. Marvelovi junaci često su puni mana, nakaza, slomljenih osoba, nasuprotnoj lijepim, savršenim i atletski izgrađenim junacima u prijašnjim stripovima. Početkom 21. st., nakon velikog porasta u prodaji, dolazi do pada prodaje stripova te Marvel upada u bankrot, ali neće biti u njemu zadugo. Marvel izlazi iz bankrota i počinje razrađivati ideju Marvelovog svemira (Omniversea). Ta ideja ga ujedno ponovno diže na noge. Iako se stripovska industrija smanjila samo na djeličak prijašnje slave, Marvel je još uvijek ključan izdavač stripova. Stan Lee više nije službeno povezan s tvrtkom. Marvel je postao toliko uspješan da je svojim utjecajem uspio zahvatiti filmsku industriju i Hollywood koji na temelju Marvelovog svijeta rade više nego uspješne filmove i serije.

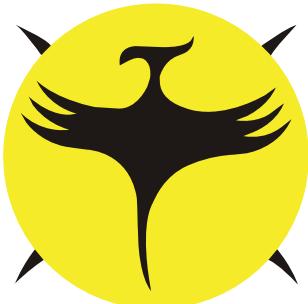
Zagor

PIŠE

Vlado Bjeliš, g4.b

ILUSTRACIJA

Lea Livaja, g1.c

Zagor je talijanski pustolovni strip u kojemu se radnja odvija u šumi Darkwood na granici Ohija, Pennsylvania i zapadne Virginije između 1820. i 1840. godine. Glavni lik je tridesetogodišnji Zagor koji živi u kolibi koja se nalazi duboko unutar šume i koja je okružena močvarom Mo-hi-la. Indijanci Zagora smatraju besmrtnikom i prorokom te ga zovu Za-gor-te-nay što na (fiktivnom) narječju Alogonquin znači **duh sa sjekirom**. Zagorovo pravo ime je Patrick Wilding. Roditelji su mu bili doseljenici iz Irske koji su se upoznali u Americi, a nakon službe u američkoj vojsci odlučili su se vjenčati i povući u malu kolibu uz potok. Jednog dana Indijanci se pojavljuju ni od kud te ubijaju njegove roditelje. Patrick (Zagor) bio je spašen od lutalice Wandering Fitzy koja se slučajno našla na pravom mjestu u pravo vrijeme. Fitzy sljedećih nekoliko godina odgaja Zagora i uči ga rukovati sjekirom. Godine prolaze i Zagor postaje mladić, želja za osvetom sve se više zakuhtava u njemu, on samo čeka priliku. A nije ju trebao dugo čekati jer ubrzo nailazi na poglavicu i pleme koje mu je ubilo roditelje. Kako je bio spretan sa sjekirom uspio ih je savladati. Nakon krvoprolaća poglavica plemena sa svojim zadnjim dahom mu objašnjava da su mu ubili roditelje zato što mu je otac zaslужan za masakr djece i žena jednog indijanskog plemena zbog kojeg je također bio nečasno otpušten iz vojske. Zagor se zaklinje da će se do kraja života boriti protiv nepravde. Od tog dana njegov glavni cilj postaje održavati mir između bijelih doseljenika i indijanskih starosjedilaca, no zadatak neće biti nikako lak. U Darkwoodu se nalazi mnoštvo indijanskih plemena pa tako i veliki broj malih gradova i utvrda bijelaca. Zagor nije sam u ovom gotovo nemogućem zadatku, on ima mnoštvo raznolikih i čudnih prijatelja koji ga često odvode na neplanirane pustolovine u daleke zemlje i neistražena mjesta. Najbolji Zagorov prijatelj je izuzetno nespretni, debeli, niski i proždrljivi Meksikanac zvan **Chico** s kojim dijeli svoju kolibu i koji je također potpuna suprotnost Zagoru. Chico konstantno usporava Zagora, situacije u koje on upada su krajnje bizarse i neočekivane, a u takve situacije najčešće zapada zbog svoje proždrljivosti u kombinaciji s nespretnošću. Zagor po prvi puta izlazi u Italiji 1961. godine, a u Hrvatskoj 1968. Godine 1971. u Turskoj su snimljena dva filma o Zagoru, prvi je bio utemeljen na epizodi "Morske hijene", a drugi na epizodi "Strvinari".

**POVODOM 128. OBLJETNICE
SPLITSKOG TEATRA**

Gajo Bulat

čovjek koji je napravio velike stvari za Split

PRIPREMILA Karmen Penga, g3.m

FOTOGRAFIJE Frane Šitum, privatna arhiva

Moj grad. Split. Moje kazalište. I godina 2021. u kojoj slavimo 128. obljetnicu splitskog teatra. No netko je, tamo daleke 1893. uvidio da Split bez teatra nije grad. Bio je to Gajo Filomen Bulat. Splitski poteštati, veliki čovjek koji je radio velike stvari za svoj grad.

Tko je zapravo bio taj Gajo Bulat?

Pravnik, narodnjak, veliki borac za hrvatske ideje, čovjek koji je već za života ušao u legendu brojnim dobrim djelima koje je uradio u četrdesetak godina društvenog djelovanja u gradu pod Marjanom.

A što je to učinio za svoj grad?

- uveo je hrvatski jezik u društveni dio Splita, u škole i općinsku upravu, a ulice i trgovi dobili su hrvatske nazive
- inicirao je gradnju i otvorio hrvatsko kazalište u Splitu, tada najveće na Balkanu
- dovršio je gradski vodovod
- zauzdao je epidemiju kolere, za što ga je odlikovao car Franjo Josip
- za njegovih mandata u cijelom Splitu uvedena je i javna rasvjeta, a izgrađene su i nova ribarnica i Općinski dom

- zalagao se za obrazovanje žena
- zalagao se za željezničko povezivanje Dalmacije sa zaleđem.

I to je tek dio postignuća, a ja ne mogu ne primjetiti kako bi nam i danas dobro došao jedan takav čovjek. Čovjek koji ljubav, snagu i viziju pretače u djela koja ostaju za njim. Ostaju za sve nas koji smo došli i za one koji tek dolaze. I zar se ne bismo trebali nekako odužiti, podsjetiti se da je postojao?

Pa se dogodi tako, ponekad, u nekom trenutku vremena, to sretno poklapanje sadašnjosti i prošlosti. Poveže ih obljetnica i ime u događaj. Tako smo dobili, ovoga proljeća, novoobnovljeni Trg Gaje Bulata i skulpturu legendarnog splitskog gradonačelnika ispred Hrvatskog narodnog kazališta. Sada je tu, u koraku „s nama“ koji prolazimo trgom i „pozdravlja“ nas podignutim šeširom ili „špančerom“ kako bi rekli Splitčani njegovog doba, nas, neke nove Splitčane, ali i sve goste grada koji tu prolaze.

Za to su zasluzni kipari Frane Šitum i Đani Martinić te arhitekt Damir Vujčić. S jednim od njih, Franom Šitumom, koji je i profesor naše Škole, imala sam priliku napraviti intervju.

Donosimo intervju s **Franom Šitumom**, jednim od autora skulpture Gaje Bulata

RAZGOVARALA
Karmen Penga, g3.m

Profesore, zanima me kako je uopće započeo cijeli projekt oko uređenja Trga Gaje Bulata?

Projekt je nastao kao odgovor na natječajni zadatak „Izrada umjetničkog rješenja spomenika Gaje Bulata s pripadajućim uređenjem podne površine“ koji je izašao u travnju 2016. godine, a dočekao svoju konačnu realizaciju u lipnju 2021. godine. Projekt je uvjetovao suradnju kipara i arhitekta: arhitekt Damir Vujčić pozvao me na suradnju, a zatim sam ja pozvao kolegu Đaniju Martinića da pokušamo zajedno odgovoriti na ovaj projektni zadatak.

Zadatak je zahtijevao timski rad. Kako se on odvijao unutar projekta?

Uvjeti natječaja zahtijevali su timski pristup kipara i arhitekta, a na taj smo način nekako i podijelili uloge. To nije bila tvrda podjela, u svakom smo trenutku mogli slobodno komentirati sve procese koje su nastajali u fazi traženja idejnog rješenja. Prva je faza bila upoznavanje i neka vrsta kalibracije, uspostavljanje naših međuodnosa u kontekstu onog što svako od nas vidi kao potencijalno rješenje. Na početku svatko od nas dao je svoj idejni prijedlog, a zatim bi se profilirali određeni zaključci, iz istog smo kreirali sinteze koje su odredile smjer konačne realizacije.

Koje su specifičnosti takvog rada i otežava li to funkcioniranje svakog od vas?

To je izrazito turbulentan proces koji zahtjeva veliku razinu otvorenosti prema svim mogućnostima kako bi se postigao što dinamičniji ritam razmjene ideja koji za konačan cilj ima težnju da postane „slušljiva harmonija“. Koristim

metaforu glazbe gdje smo mi, kao akteri, poput različitih instrumenata s različitim notnim zapisom, i tek trebamo stvoriti harmoničnu kompoziciju. U kiparskim rješenjima jako je rijetka pojava (koliko znam jedina u Hrvatskoj) da dvojica autora potpisuju skulpturu.

Koliko utječe uvjetovanost prostora na postavljanje skulpture?

Interaktivna gesta je nešto oko čega smo se odmah svi složili, kao i prizemnost spomenika (spomenik bez postamenta), s obzirom na to da se naše spomeničko rješenje našlo na sjecištu različitih umjetničkih povijesnih stilova kao što su: HNK sa snažnom skulpturalnom plastikom na pročelju, dominantnim ostatkom baroknog bedema Priuli, kućom Jelaska i modernističkim pročeljem Gospe od zdravlja.

Poziv na interakciju je u ovom slučaju bila gesta pozdrava šeširom koja je u vremenu kad je živio Gajo Bulat bila dio svakodnevice, a koja se danas rijetko viđa, no ostala je u percepciji pojedinca kao ugordan oblik uvažavanja i poštovanja

Morali smo osmislići način kako da se spomenikom za povjesno važnu osobu, što je bio Gajo Bulat, ne nametnemo nametljivošću kako tretmanom kiparske plastike, tako i prostornim smještajem spomenika. Poziv na interakciju je u ovom slučaju bila gesta pozdrava šeširom koja je u vremenu kad je živio Gajo Bulat bila dio svakodnevice, a koja se danas rijetko viđa, no ostala je u percepciji pojedinca kao ugordan oblik uvažavanja i poštovanja. Istovremeno, to je i glavni okidač za uspostavljanje odnosa između prolaznika i skulpture.

Jeste li, po vašem mišljenju, u tome i uspjeli?

Jedna od kritika koja se provlačila kroz medije je ta da našem radu nedostaje snažan autorski pečat. Nama je to bilo samo potvrda onoga čemu smo stremili, a to je da napravimo spomeničko rješenje koje vizualno i estetski nije „teško“ i koje ni u kojem smislu ne dominira tim prostorom nego je akcent u trenutku kad se dogodi odnos sa samim spomenikom. To ujedno otvara mogućnost da se pojedinac zaustavi u tom prostoru i stvari odnos s cjelinom. Lijepo je vidjeti da se ljudi zaustavljaju (domaći i strani), da se rado fotografiraju. Takve akcije mjestu daju dodanu vrijednost, postaju kao memorijalska tabla stripa koju naši gosti nose dalje u svijet, a domaći potvrđuju i ostvaruju novi simbol svoje kulturne baštine.

Nakon što se nešto dovrši, kako stvarate svoj odnos prema tome?

Dovršetak jednog umjetničkog djela je nešto o čemu se da napisati puno stranica: kada stati, kako ne pretjerati s opisom, narativom, itd. Načelno, imali smo vidljiv cilj pred sobom kako u konačnici završiti ovaj spomenik, ali to u našem slučaju nije bilo determinirano našim samostvarenjem i ambicijom da pokažemo vještina izvedbe, negdje smo se uspjeli othrvati takvim stanjima, tako da nam se završetak spomenika dogodio ili bolje rečeno spomenik se nastavio graditi

u percepciji promatrača. Kada produbite svijest o tome skidate breme autorstva sa sebe i u tom trenutku javni spomenik postaje dio kolektivnog autorstva koji tek u interakciji proživljava svoje završno oblikovanje. Osobno, kad stojim pored tog spomenika imam osjećaj da sam samo sudjelovao u manjem dijelu njegovog stvaranja.

Ovaj spomenik je bio zadana tema. Volite li više takve projekte ili potpunu slobodu izražavanja vlastite ideje?

Sve u nekom trenutku postaje zadana tema, bilo da se odgovori na vlastitu potrebu za realizaciju neke ideje ili potrebu drugog. Osobno ne vidim razliku u zadovoljavanju takvih potreba. Za mene umjetnost nastaje baš u „kućištima“ gradnje odnosa i međuodnosa sa svim što percipiramo, tad sve postaje živo i promjenjivo u svom kretanju. Rijetko se osjećam sam ili da je nešto samo moje, nego uvijek osjećam da raspolažem određenim dijelom nečega. Ova mi načela omogućuju da mi ništa ne postane dosadno i da u (prividno) već viđenom mogu pronaći nešto novo.

Umjetnost je prepuna emocija. Koliko je važna emocija u kiparstvu?

Kao i u svemu, emocija je snažan gradbeni element. Ona materiji daje esencijalnu životnu snagu, tada jedan spomenik može postati živ, ostaviti na nekog određeni dojam, a to sve pod uvjetom da ste pri izradi skulpture modelirali s emocijama jer one su preduvjet da i drugi na svoj način stvore odnos s tim emocijama. Za mene je emocija jedan od glavnih alata za oblikovanje kiparske forme kao i bilo koje druge forme u širem smislu. ■

Dakle, tko je bio Marko Marulić? Osim splitskog pisca svjetske slave i poznatog mrkog pogleda s novčanice od petsto kuna, bismo li trebali znati još nešto o životu ovog zanimljivog čovjeka? Pisac slavne „Judite“ i mnogih drugih bestslera nosio je književnost tadašnje Europe, a posebno Hrvatske, na svojim leđima. Ne samo što su se njegove „Pouke za čestit život prema primjerima svetaca“, inače njegovo najprevođenije djelo, prevele čak i na japanski, već je to i najviše objavljivana hrvatska knjiga u inozemstvu. Kao najveći dokaz njegove slave u to doba, koja nije bila ograničena isključivo na naše prostore, pokazuje činjenica da ga je čitao i Henry VIII., engleski kralj poznat po svome razvodu. Ne samo da je imao primjerak „Evangelistara“, već je iz njega

**POVODOM 500. OBLJETNICE
TISKANJA "JUDITE"**

Marko Marulić

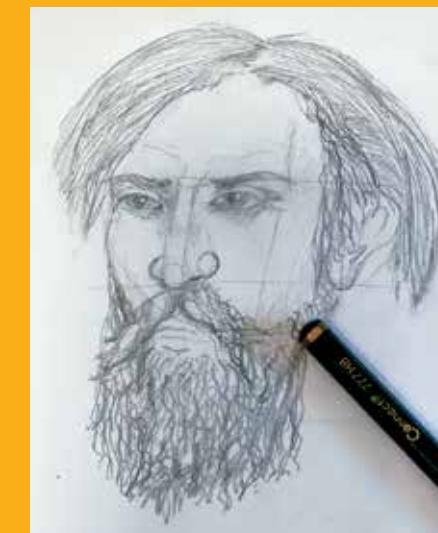
**Spličanin kojeg
su čitali i na
engleskom
dvoru**

PIŠE Lara Kušeta, g3.m

ILUSTRACIJA Lucija Šalinović, g4.m

izvlačio i argumente upravo za svoj poznati razvod. Osim što je "pomagao" engleskom kralju i sam je imao komplikiran ljubavni život. Naiime, u biografiji (moram napomenuti da ih je bilo više i da se nisu sve slagale u činjenicama) mu piše kako je imao ljubavnicu koju je, ni više ni manje, "dijelio" sa svojim prijateljem. Jedne je večeri prepustio prijatelju svoju noć s dotičnom damom, a baš te noći prijatelj biva uhvaćen s njom i ubijen. Je li to bio razlog njegovog "bijega" iz Splita na Šoltu? Možete li vjerovati da je taj isti čovjek bio tvorac riječi "psihologija"? Tako je, u svome djelu „Psihologija ljudske duše“ prvi u povijesti upotrebljava tu riječ.

Ovo su samo neke zanimljivosti iz poslovnog i privatnog života oca hrvatske književnosti. Hoćemo li se svi složiti da je bio puno zanimljiviji od onoga o čemu učimo na satovima književnosti?

**NAJZNAMENITIJE
DJELO MARKA
MARULIĆA**

Judita

PIŠE Karmen Penga, g3.m

ILUSTRACIJA Katarina Botica, 2.a

Judita, sam naslov ovog djela nosi određenu težinu iz prošlosti. Biblijka heroina s neupitnom vjerom u Boga bila je i Marulićeva inspiracija. A baš prošle, 2021. godine, obilježavamo 500 godina od njenog objavljinjanja. Kažu da je Judita najcjelovitije, najzatvorenije i najzrelije Marulićevo djelo u kojem ostvaruje svoje najbolje stihove. Da bi predočio metaforu biblijskog teksta i njegovu moralnu pouku, on koristi lik Judite. Žene koja se ne pouzdaje u vojnu silu i ljudsku moć, žene koja svojom vjerom pobijeđuje neprijatelje, ali isto tako svojim bojažljivim muževima vraća

svijest o potrebi preobraćenja istinskom vjerskom životu.

Marulić je pisao „Juditu“ sa željom da ohrabri Splićane svog vremena. A vrijeme je bilo teško, turski pljačkaši predstavljali su stalnu prijetnju i često su prilazili Splitu. Pisao ju je na narodnom jeziku kako bi se metafora te biblijske priče, mogućnost pobjede slabijeg nad jačim, uz vjeru u Boga, mogla prenijeti što široj publici.

Ipak, često nailazimo na primjedbe kako je pisana nerazumljivim jezikom i kako je teška za čitanje današnjim generacijama.

Evo što Vladimir Nazor kaže o čitljivosti Judite: „Reklo se, da se ne može čitati, a trebalo je kazati, da se ne zna čitati. Vrijednost Marulićeve Judite, za me, i s obzirom na sadržaj i s obzirom na formu, ponoma, što mi dosad pružila, a ja od nje primih – nije ni u kojem slučaju jednaka ništici. Može ona i svima ugoditi.“

Al' moramo prije svega naučiti, kako se ta stara knjiga čita.“

U potpunosti se slažem s Nazorom, s nadom da će, jednog dana, i meni Judita pružiti ono što je njemu.

POVODOM DANA HRVATSKE KNJIGE

2021. – Godina čitanja

PIŠE Karmen Penga, g3.m

ILUSTRACIJA Marko Blažević, g1.c

Krajem 2020. Vlada RH podržala je prijedlog Ministarstva kulture i medija da 2021. proglaši Godinom čitanja, s ciljem da se pridonese razvoju kulture čitanja i što većem dijelu društva omogući čitanje sa zadovoljstvom i razumijevanjem. Dan hrvatske knjige obilježava se 22. travnja te se simbolično prisjećamo Judite, prvog epa spjevanog na hrvatskom jeziku, koji je Marko Marulić završio „na dvadeset i dva dana miseca aprila, u Splitu gradu“ 1501. godine. Osim na nacionalnu povijest opstanka, Judita nas u ovoj Godini čitanja upućuje na superiornost knjige nad naprednom tehnologijom. Posebice, posljednju godinu-dvije, stihovi Judite za nas predstavljaju metaforičku okrijeput. U njima pronalazimo oazu mira, skrovište od surove realnosti i problema kojima je teško vidjeti kraj. Spas pronalazimo u paralelnim svjetovima naše imaginacije koja se razvija upravo zahvaljujući tisućama i tisućama riječi uvezenih u cjelinu koju nazivamo knjigom. Ministarstvo kulture i medija odlučilo je nastaviti poticati suvremeno književno stvaralaštvo, otkupe, prijevode, knjižarsku infrastrukturu i raznovrsne programe čitanja. Uz uobičajene aktivnosti u 2021. bilo je i noviteta: različitim književnim nagradama, festivalima, sajmova, međunarodnih programa i drugih književnih manifestacija kao i podrške autorima i prevoditeljima te knjižničnoj i knjižarskoj mreži.

U cilju uspješne Godine čitanja ujedinile su se brojne udruge i ustanove, od Ministarstva kulture i medija, Ministarstva znanosti i obrazovanja te Ministarstva zdravstva do mnogih kulturnih ustanova od Nacionalne i sveučilišne knjižnice, knjižničarske mreže cijele Hrvatske (Zajednice nakladnika i knjižara, fakulteta, škola i vrtića).

Kampanja Godina čitanja 2021. zatvorena je dodjelom nagrada najboljim knjižarama i antikvarijatima. U pozivu je sudjelovalo 40 knjižara u tri kategorije, a za njih je glasalo ukupno 12 977 kupaca.

Nagrada za samostalnu knjižaru:

1. mjesto – Knjiguljica iz Karlovca (jedina dječja knjižara u Hrvatskoj)
2. mjesto – knjižara Nova iz Osijeka
3. mjesto – striparnica Columbo iz Splita

Nagrada za najbolji antikvarijat:

1. mjesto – Ex Libris iz Rijeke
2. mjesto – Ezop iz Osijeka
3. mjesto – Krilo Labina iz Labina

Nagrada za najbolji knjižarski lanac:

1. mjesto – knjižara Hoću knjigu u Joker centru u Splitu
2. mjesto – knjižara Znanje u Slavonskom Brodu
3. mjesto – knjižara Verbum iz Vinkovaca

U svim kategorijama dodijeljena je po jedna nagrada za najbolje sudioñike iz Zagreba: najbolja samostalna knjižara u Zagrebu – knjižara Fraktura, najbolji antikvarijat – antikvarijat Bilbos te najbolji knjižarski lanac – Hoću knjigu Megastore u Bogićevoj ulici.

**FESTIVALE
OSVRTE**

UČENIČKI OSVRTI NA PROČITANE KNJIGE

Iako nam se čini da, često, uz pretrpan školski raspored ne stignemo pročitati ni lektiru ipak se uvijek nađe vremena za dobro štivo. Vrijeme tad proleti u trenu! Od mnoštva naslova izdvojili smo nekoliko njih koje smo recenzirali.

Zašto čitati?

PIŠE Dora Zečić, g3.m

ILUSTRACIJA Antonio Lozančić, g1.c

Prednosti čitanja su mnoge. Ponajprije, ima velik utjecaj na psihu i osobnost. Otvara svetove za koje nismo ni znali da postoje, navodi nas na razmišljanje i na čuvena pitanja ‘što ako...?’ ili ‘što kada bi...?’ Sposobnost razmišljanja o pročitanom satima, pa čak i daniма nakon, u čitateljima budi poseban osjećaj. Verbalne vještine uzdižu se na novi nivo te je čitateljima lakše izraziti emocije i stavove. Vokabular čitanjem neprestano raste. Svojom napetošću, zapletima, raspletima, usponima i padovima likova ili samih događanja, knjige povoljno utječu na našu koncentraciju i fokus. Čitanje nam omogućuje unaprjeđivanje svjetova koji se razvijaju zajedno s maštom.

Nije novost da se naša inteligencija povećava čitanjem. U nama se bude razni stavovi te se naš način razmišljanja mijenja. U knjizi Anne E. Cunningham i Keitha E. Stanovicha ‘What Reading Does for the Mind’, autori napominju da ozbiljni čitatelji pokazuju veće znanje o funkciranju stvari i o ljudskim karakterima. Neprestano čitanje može nas učiniti zanimljivijima i atraktivnijima iako toga možda nismo ni svjesni. Čitajući, razvijamo emocije, spoznajemo i to primjenjujemo u diskusijama ili pak običnim razgovorima.

Knjiga nas uvodi u svoj poseban svijet. S njom možemo izaći iz realnosti i ući u ‘naš svijet’ i maštu. Ponekad u knjizi pronađemo sebe ili djelomično sebe, ponekad shvatimo neke stvari koje nam prije nisu bile ni približno jasne. Uz samootkrivanje vlastite osobnosti, postajemo svjesniji svojih kvaliteta, ali i mana, sva-kako – s knjigom rastemo.

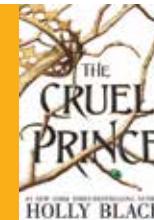

HOLLY BLACK THE CRUEL PRINCE

(trilogija)

PIŠE Lara Kušeta, g3.m

ILUSTRACIJA Ivan Delić, g1.c

LEIGH BARDUGO ŠEST VRANA

PIŠE Lara Kušeta, g3.m

ILUSTRACIJA Ivan Vuković, g1.c

Radnja ove knjige prati Jude, koja je sa svojim sestrama kao mala bila oteta i dovedena u Elfhame, svijet vila. Vile su opisane kao predivna, besmrtna bića, koja ne mogu lagati. Jude se privikla na ovaj svijet i želi ostati u njemu, te postati vitez i popraviti život ljudskih bića u Elfhameu koji su tu uglavnom kao služe, začaranji da rade sve što im je rečeno. No, neočekivani događaj mijenja miran život u Zemlji vila i našoj protagonistici u potpunosti promijenit će životni put. Splet događaja, izdaja i bitki koji se odvija u ovoj trilogiji uistinu je zanimljiv za čitatelje. Knjiga je nepredvidljiva i napeta, radi se o diskriminaciji ljudi u svijetu vila i nepravdi. Imamo odlično napisane likove, koji imaju komplikirane i slojevitne osobnosti, te jako dobar karakterni razvoj kojeg pogotovo vidimo u Cardanovom liku. Ovo je knjiga o politici, no možemo naći i malo romanse, koje ima sašvam dovoljno (ni previše, ni premalo). Preporučujem je svima, no neka očekuju puno više od ljubavnog romana, kakvim je ponекad predstavljena.

**SOFOKLO
ANTIGONA – POJEDINAC
PROTIV VLASTI**

PIŠE Petra Bandić, g3.m
ILUSTRACIJA Lea Livaja, g1.c

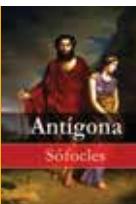
Sofoklo je svoju dramu „Antigona“ napisao u 5.st.pr.Kr. i služi nam kao primjer grčke tragedije. Cilj takve tragedije je izazvati strah i sažaljenje gledatelja koji će na taj način pročistiti osjećaje i postići katarzu.

Mjesto radnje je Teba. Sofoklo prikazuje sukob između Kreonta, hladnog i bezosjećajnog vladara koji kroji zakone kako on to želi, i Antigone, koja se bori za pravdu i poštivanje božjih zakona te predstavlja ljubav prema bližnjima.

Osim njih Sofoklo na pozornicu uvodi i druge likove: Ismenu – Antigoninu sestru, Hemona – Kreontovog sina i Antigoninog zaručnika, Tiresiju – mudrog savjetnika, a zbor tumači radnju i najavljuje događaje. Kreont osuđuje Antigonu na smrt jer se usudila pokopati svog brata Polinika, koji je bio državni neprijatelj, unatoč zabrani. Ona smatra da svaki čovjek ima pravo na dostojanstven pokop i da su božanski zakoni iznad onih koje je propisao čovjek (Kreont). Mudar Tiresije savjetuje da poštedi Antigonu jer će ga snaći zla sudbina, a i narod će se prikloniti dobroj Antigoni. Kreont je na kraju odluči pošteti, ali već je kasno. Antigona se u tamnici ubila, za njom i Hemon, a na kraju i Hemonova majka Euridika. I tako Kreonta stigne kazna jer se usudio svojom samovoljom i tiranijom usprotiviti moralnim i božjim zakonima.

Kod Sofokla Antigonina žrtva nije bila uzaludna, već je dokaz Kreantu da ne može proći nekažnjeno onaj koji je spremam izigravati Boga.

Miro Gavran u svom djelu „Kreontova Antigona“, napisanom 1893. godine, prikazuje tragičnu radnju samo preko dva lika. Kreont je lukavi vladar koji pokušava uvući nećakinju Antigonu u spletku kojom bi se riješio svojih najvećih neprijatelja, vlastite

obitelji. Kreont je u stalnom strahu da će ga netko od njih napasti i oteti mu vlast. Zbog toga ne može noćima spavati niti pronaći mir. Osudio je Antigonu na smrt, ali tek nakon što je odgumlila ulogu u njegovoj spletki. Domišljato je uzeo Sofoklov zaplet kako bi se odjednom riješio svih svojih pet neprijatelja. Narod ga ne bi osudio već bi u njemu vidio tragičnu figuru koja neizmjerno pati. Antigona je u početku molila za život, ali kad je shvatila da izlaza nema, suočila se sa smrću. Na taj način je pobijedila vlastiti strah i suprotstavila se Kreantu. Radije bi sama popila otrov, nego mu pomogla ostvariti njegov naum. Gavran nam na kraju drame kaže da je njena žrtva bila uzaludna jer će Kreontovu spletku izvršiti Antigonina sestra blizanka, Ismena, koja je za razliku od nje poslušna i spremna slijediti njegove zakone. I stvarno se njena smrt čini nepotrebna. Ona je samo pojedinac koji se usudio suprotstaviti vlasti te odbio slijepo slijediti propise i pokoriti se idejama koje joj nisu prirodne. No, da nije takvih pojedinaca nikad u svijetu ne bi došlo do promjena, već bi se ljudi na vlasti igrali bogova i svojim suludim zakonima nanosili patnje potlačenom narodu koji samo zna slijepo slijediti one na vrhu.

Kada bih trebala birati između ova dva djela, odlučila bih se za Gavranovu „Kreontovu Antigonom“. Njegov je pristup suvremeniji; nama jednostavnijim jezikom i stilom pisanja približio je staru grčku tragediju, koju je upravo zbog stila i stiha teže pratiti. Tako je Gavran bezvremensku poruku Sofoklove „Antigone“ približio modernom čitatelju te dokazao da će svijetu uvjek trebati hrabri pojedinci koji se neće miriti sa sudbinom, već će se oduprijeti i boriti za pravdu. Njihovi postupci će često povući i 'narod' da promisli i da se pokrene.

**PAULA HAWKINS
DJEVOJKA
U VLAKU**

PIŠE Dora Zečić, g3.m
ILUSTRACIJE Marko Blažević, g1.c; Lea Livaja, g1.c

Djevojka u vlaku je psihološki triler iz 2015. britanske autorice Paule Hawkins. U knjizi se izmjenjuju tri paralelna viđenja događaja triju različitih žena čiji su životi čudno isprepleteni. Izvana se život svake od njih čini uobičajen i monoton. No, svaka od njih nešto krije i svaka od njih mora platiti cijenu za to što skriva.

Ovo je tako dobro zamišljen i ostvaren psihološki triler da su već povučene prve usporedbe s "Nestalom" autorice Gillian Flynn. Zapravo, iznenadim se kada na pojedinim mjestima ugledam "Paula Hawkins", a ne "Gillian Flynn". Ipak, postoji razlika. Paula je ostvarila zgodan i pametan zaplet,

ali Gillian je uz brilljantno osmišljenu priču kreirala neponovljivo intrigantne ženske likove.

Ni jedna od ove tri žene iz "Djevojke u vlaku" nije, po meni, do koljena Amy Elliott Dunne, glavnoj junakinji knjige "Nestala", ali svaka od njih je opipljiva, stvarna i poznata. Svaka od njih je ja, ti ili pak mi. Svako pojedino poglavlje donosi najintimnije unutarnje svjetove triju junakinja i ono što čitatelj tamo nalazi je toliko različito od onoga što je prepostavljao da će naći. "I had a teacher at school who told me once that I was a mistress of self-reinvention. I didn't know what he was on about at the time, I thought he was

**FADIL HADŽIĆ
CRVENI MOZAK**

PIŠE Dražen Bošnjak, g3.m
ILUSTRACIJE Ivan Vuković, g1.c; Lea Livaja, g1.c

Fadil Hadžić, hrvatski komediograf, 1997. predstavio je javnosti svoj prvi satirički roman "Crveni mozak" koji su mnogi kritičari uvrstili po kvaliteti pisanja uz Hašekova "Švejka" i "Zlatno tele" Iliju i Petraša što je samo potvrdilo njegovu titulu najboljeg hrvatskog satiričara i najizvođenijeg hrvatskog komediografa. Ono što ga je činilo toliko vještim u svom zanatu, bilo je njegovo znanje o politici i razumijevanje svega kroz što se ona prožima, što možemo i više nego vidjeti u "Crvenom mozgu".

Ono što stavlja dodatni pečat na Hadžića kao majstora satire jest to da njegovi likovi nisu samo karikature. Točnije, oni jesu karikature, ali osim njihovih mana oni ističe i njihove vrline, nešto na što mnogi današnji satiričari zaboravljaju. Svaki lik ima osobnost, detaljno je razrađen i odlično predstavlja određenu "kvrgu" u društvu, tako da s prolaskom kroz štivo ne postoji lik za kojeg ne navijamo baš zbog toga što razumijemo njegove motivacije. Naravno, uz likove Hadžić detaljno opisuje i krajolik i situacije te postiže toliku atmosferičnost da čitatelju ne preostaje ništa drugo, nego da bude uvučen u svijet Hadžićevih likova. "Sunce je uvelo svoju okrutnu diktaturu, osušio se zrak

američkom zapadu. Inspiraciju za samog Harringtona cijenjeni gospodin Hadžić pronašao je u američkom bogatašu Armandu Hammeru, a i mnoge događaje u knjizi temeljio je na dogodovštinama iz svijeta komunizma, pa je tako Lenjinovo ukazanje plod temeljen na ukazanju Josipa Broza Tita novigradskom ribaru 1995. I sve to toliko prirodno proizlazi iz radnje, tako da nam se ni u jednom trenutku takvi trenuci ne čine ludima koliko zapravo jesu.

Ono što stavlja dodatni pečat na Hadžića kao majstora satire jest to da njegovi likovi nisu samo karikature. Točnije, oni jesu karikature, ali osim njihovih mana oni ističe i njihove vrline, nešto na što mnogi današnji satiričari zaboravljaju. Svaki lik ima osobnost, detaljno je razrađen i odlično predstavlja određenu "kvrgu" u društvu, tako da s prolaskom kroz štivo ne postoji lik za kojeg ne navijamo baš zbog toga što razumijemo njegove motivacije. Naravno, uz likove Hadžić detaljno opisuje i krajolik i situacije te postiže toliku atmosferičnost da čitatelju ne preostaje ništa drugo, nego da bude uvučen u svijet Hadžićevih likova. "Sunce je uvelo svoju okrutnu diktaturu, osušio se zrak

i popucala polja, ali samo do zida privatnog posjeda Johna Harringtona" i tako nam u jednoj rečenici Hadžić ne prenosi samo informacije o vremenskoj prognozi, već nam daje naslutiti o kakvom se okruženju radi, kakav je to lik John Harrington i kojem sloju društva pripada. Ne bih se usudio reći da je knjiga za svakoga, ali znam da bi se svatko pronašao u njoj. Od onih najaktualnijih (mislim na mlade) koji slijepo prate ideale o kojima ne znaju gotovo ništa, preko feministica, ekstroverata koji znaju jako malo i introverata koji znaju previše, sve do sociopata, stoga dobro promislite prije nego što uzmete ovu knjigu u ruke. Ipak, ako namjeravate pročitati "Crveni mozak", bilo bi dobro da se barem malo razumijete u politiku i koncept komunizma jer treba znati: iako je sve izmišljeno – sve je moguće, jer se već jednom dogodilo.

Škafetin naših radova

IZLOŽBA RADOVA UČENIKA ODJELA keramičkog dizajna

PIŠE: Dražen Bošnjak, g3.m

U teškoj školskoj godini kakva je bila prošla, pored svih pandemijskih i inih nezgoda, grupa umjetnika okupila se kako bi održala prvu Smotru učenika odjela Keramičkog dizajna. Projekt je realiziran u okviru plana i programa predmeta Keramičko modeliranje, a u smotri su sudjelovale tri škole: Škola primjenjenih umjetnosti i dizajna, Zagreb, pod mentorstvom prof. Lucije Gudlin, mag. art; Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju, Split, pod mentorstvom prof. Ivane Pavić, akad. kiparice i Graditeljska škola, Čakovec, odjel likovne umjetnosti i dizajna, smjer dizajna keramike, pod mentorstvom prof. Vesne Osojnički, akad. kiparice i organizatorice smotre, a zadatak učenika bio je izvesti radove na temu "Asimetrična forma".

U izradi zadatka dozvoljene su bile slobodne tehnike i metode oblikovanja valjčićima, plohamama, lijevanjem ili utiskivanjem, kao materijal dozvoljene su sve vrste gline, prema odabiru učenika, a za dekoraciju zadana je crna engoba s mogućnošću glaziranja. Određena je i veličina rada tako da rad nije smio biti veći od 30 cm.

Našu Školu na Smotri predstavljala je učenica **Naomi Rubić Mindoljević, 4.b** koja je uspješno napravila rad na zadatu temu poštujući sve zadane parametre.

Zbog već spomenute pandemije rokovi su maksimalno produženi, tako da je Smotra trajala tijekom cijele školske godine 2020./2021. u on-line formatu.

Ponosni na radove svih sudionika i predstavljanje uključenih škola u zajedničkom projektu, organizatori su svima omogućili sudjelovanje u on-line izložbi i uživanje u kreativnosti mladih umjetnika.

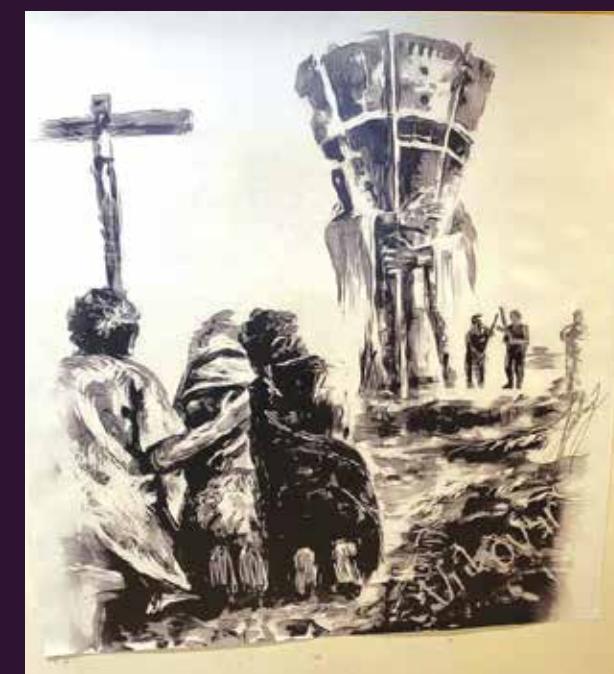

Naomi
Rubić Mindoljević,
4.b

Da se ne
zaboravi...

CRTEŽI: Bobaš, razred?

Prolog

Osamnaestogodišnji učenik, Alen, često izostaje s nastave, zanemaruje sebe, ne ispunjava redovito svoje obaveze, živi s majkom, koja ga 'servisira', i ocem koji je često odsutan zbog posla. Iako mu je obitelj važna, Alen je jako lijep i nemotiviran, a na svaku zamjerku o njegovoj lijenosnosti i nemaru niti ne pokušava za to pronaći rješenje, već često poželi da je netko drugi ili nešto drugo. Često želi biti kralj, ali mu je zapravo najveća želja, biti kornjača. Životni moto mu je "maksimalno uživati s minimalno truda" pa za gotovo nikakvu aktivnost nema motivaciju, a često zaboravi i na osobnu higijenu.

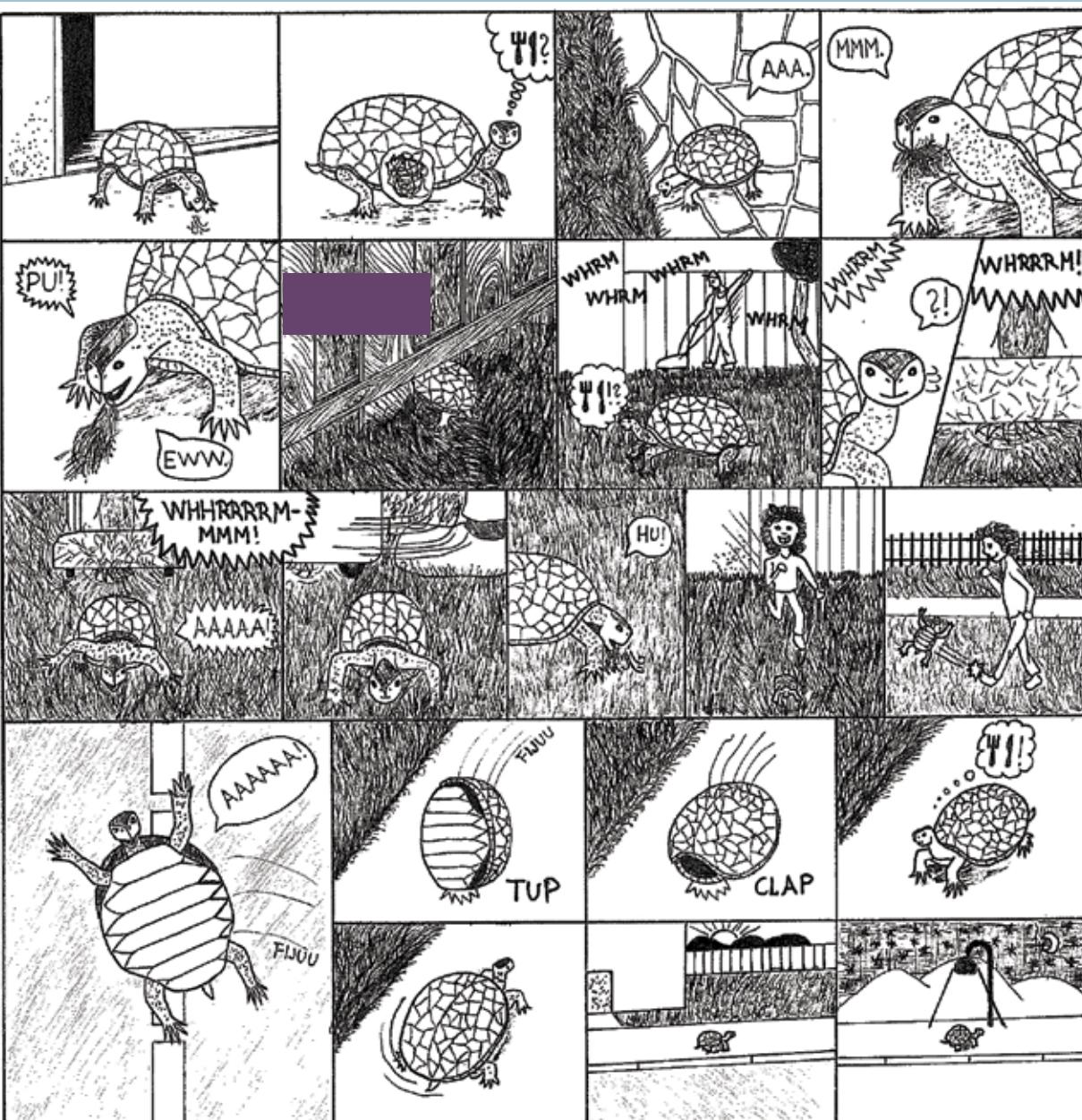
Prva scena

Alen, kao i inače, leži u svojoj sobi na krevetu, gricka čips i gleda seriju. Majka mu se upravo vratila s posla i nije nimalo sretna što ga vidi takvoga. "Opet nisi išao u školu, ovo je već 48-mi put da radiš ovako nešto. Prije dva dana bila sam na primanjima, ocjene su ti katastrofa, a pogledaj samo sebe u kakvom prostoru živiš, sve stvari i svo smeće ti je razbacano. I muhe su ti došle na trulo voće koje nisi pojeo. Kako se ovakav misliš jednom zaposliti?" Alen samo ležerno odgovori: "Stara, daj me pusti na miru, remetiš mi mir. Ovaj put imam temperaturu. Ne želim unaprijed razmišljati o budućnosti. Zaposliti će se kao ispomoć, a jest će u fast food-u." Majka mu odbrusi lјutito: "Tako si govorio i kad si trebao upisati srednju, ne bi je ni upisao da te ja

nisam natjerala. Gadno mi je ovo gledati. Neću ti se obraćati do kraja dana, u kazni si! Da mogu, izbacila bih te. Ali ja sam kriva što sam te tako razmazila." Majka ode iz sobe i jako zalupi vratima. Alen ne razmišljačući o majčinim riječima skokne do nove kesice čipsa na random stolu pa se ponovo zavalni na krevet. Osjećao se jako umorno, a u glavi su mu se vrtile misli: "Joj kako sam umoran, sinoć nisam mogao ni oka sklopiti koliko me ova temperatura mučila. Uostalom zašto bih trebao ići u školu da se mučim učiti radi neke brojke koja se zove ocjena. Zašto bih većinu života trebao raditi i mučiti se, uskraćivati san, kad postoje ljudi na vlasti koji ne moraju raditi gotovo ništa i imaju većinu vremena za posvetiti se svojim interesima, pa uostalom ja nisam ni izabrao roditi se kao čovjek. Volio bih da sam kornjača. Kornjače većinu vremena ne rade ništa, dugo žive, spavaju zimski san, imaju oklop koji ih štiti od bilo kakvih opasnosti. Blago im se." S mislima o kornjači, Alen je zaplovio u snove.

Druga scena

Prošlo je tri sata Alenove popodnevne drijemke. Kada se probudio bio je prekriven plavom tkaninom i osjećao se jako čudno. Čim je otvorio oči, rekao je: "Gdje sam ja ovo? Zašto su mi leđa rako teška?" Ustvari, Alen se pretvorio u kornjaču, znatno se smanjio i nalazio se ispod svoje odjeće. Plava tkanina bila je njego-

va majica. Pogleda malo oko sebe i zaprepasti se izgledom svojih ruku. "Što je ovo? Zašto su mi ruke tako ružne? Zašto umjesto prstiju imam kandže? Sanjam li ja?" Kada se potuno razbudio iz sna, zaprepastio se saznanjem da je kornjača. "Ja sam kornjača... Nemam vremena sad misliti na to. Moram izaći odavde, sva sreća da nisam zaspao na leđima jer se ne bih mogao okrenuti." Alen se polako izvuče iz svoje odjeće i stane na rub kreveta. "Ajoj, kako da sad siđem? Ovo je previsoko da skočim dolje. Dobro, ali imam oklop. Ah, ma ne, možda padnem na leđa pa me vrag više neće moći okrenuti. Ne, ne mogu misliti, moram riskirati." Zaleti se sa ruba kreveta i pri padu se zavuče u svoj oklop kako ne bi ozlijedio glavu i udove i svom srećom nije pao na leđa. Izvuče glavu i udove van. "Dobro. Što sad?", zapitao se. U tom trenutku Alenova majka uđe u sobu, a on pojuri ispod kreveta. Majka u čudu promotri Alenovu odjeću položenu na krevet. "Presvukao se", zaključila je istovremeno se osvrćući oko sebe. "Ali gdje je nestao? Nisam ga vidjela da je izašao iz sobe cijelo popodne." Dade se u potragu po kući za Alenom istovremeno uzvikujući: "Alene! Alene! Gdje si?" U kući ga nigdje nije bilo pa je izašla vani tražiti ga oko kuće i u dvoru, zaboravivši zatvoriti ulazna vrata. Ne čuvši zvuk zatvaranja vrata, Alen se dade u trk prema vratima najbrže što je mogao i bio je poprilično brz za jednu kornjaču u tom tenu.

Treća scena

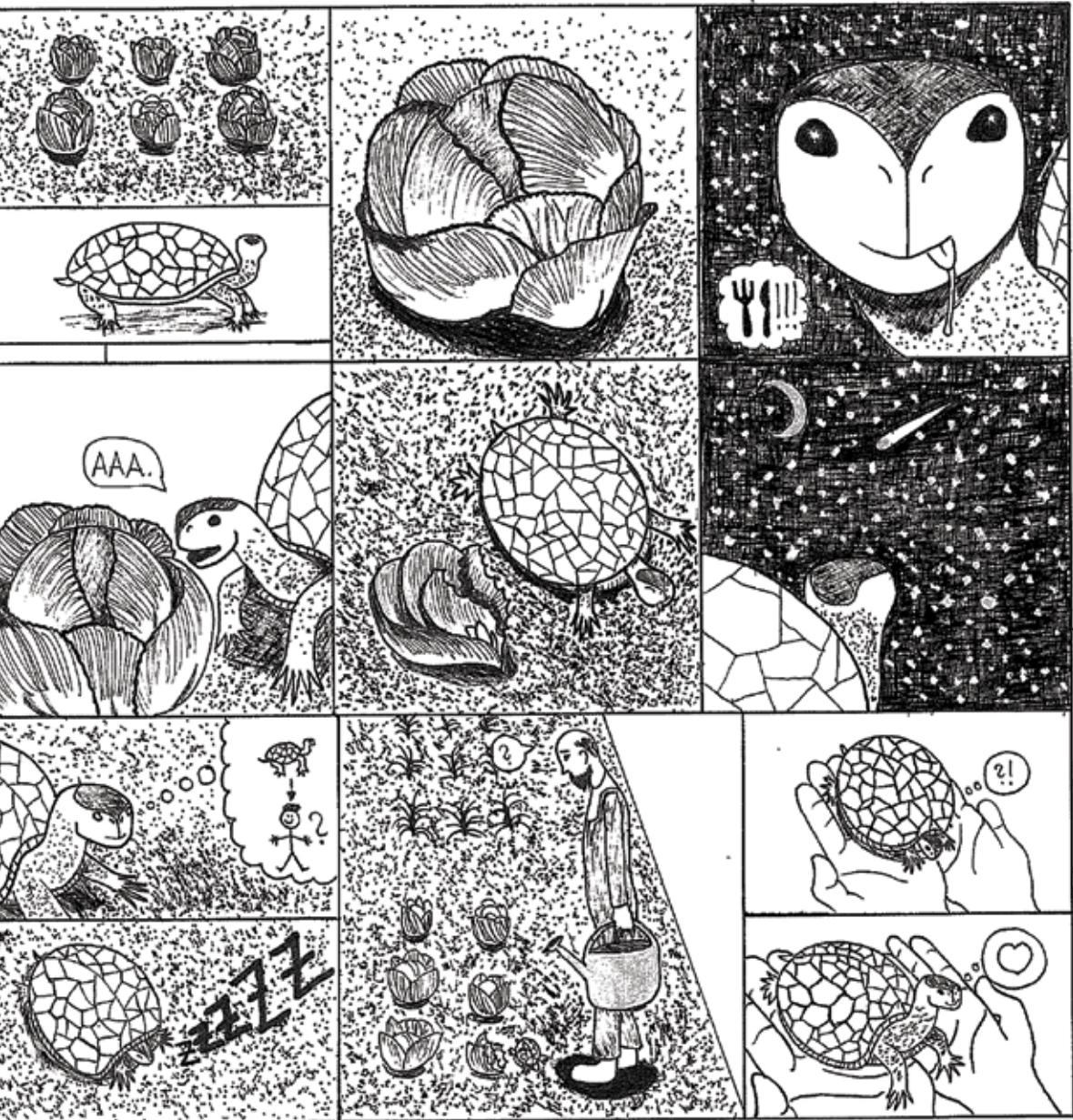
Izašavši kroz ulazna vrata ostao je jako zadihan: "Eh! Uf! Da me stara vidjela digla bi uzbunu. Ona je tako opsjednuta čistoćom da se pretvori u alarm za uzbunu kada ugleda bilo kakve životinje u svojoj kući. Nego, što sad?" U želudcu mu se začuje kruljenje koje mu je instant signaliziralo da je gladan. "Gladan sam kao pas, ali sam kornjača. Ja bih trebao nešto jesti, ali pojma nemam što kornjače jedu. Kući mi se nema smisla vraćati jer ne znam dokada će biti ovakav. Možda bih mogao kušati travu." Krene prema travnjaku u svom dvorištu i zagrise malo trave. Međutim, kako ju je žvakao kiseli okus trave natjerao ga je na kašljanje pa je istovremeno sve ispljunio van. "Ah... Eww. Odvratno. Ako ja ostanem ovdje iščekujući da će se nekim čudom pojaviti hrana, kreativac će baš kao životinja. Bolje da pronađem nešto bolje." Upatio se prema dvorištu svog susjeda. Za dva koraka trebalo mu je gotovo dvije minute. "Ajoj što sam spor. Sporiji sam od onog ljenjivca što se pola dana uspinje na istoj grani. Da sam čovjek u sekundi bi došetao do kuhinje i vratio se s marendom u sobu. Maloprije dok sam bježao iz kuće bio sam puno brži. Pa valjda mogu i sada. Hajde, Alene, brže malo", bodrio je sebe bespomoćno. "Ne, ipak ne mogu. To sam mogao zato što strah na svašta natjera."

Četvrta scena

Alen prijeđe ispod praga drvene ograde koja je dijelila njegov dvorište od susjedovog i dospije u susjedovo. Susjed je upravo palio svoju kosilicu, ali Alen nije obraćao pažnju na taj zvuk. No, taj zvuk mu se počeo približavati pa je pogledao desno od sebe ostavši šokiran masivnim oštricama koje se munjevitom vrte i koje su mu se opasno približavale. Alen se dade u trk panično vrišteći u strahu za svoj život: "AAAAaaa!" A za petama mu kosilica. Zvuk Alenovog vrištanja u ljudskom uhu zvučao je kao cijukanje miša kojeg susjed nije mogao čuti zbog zvuka kosilice, a i zato jer je fućkao. Susjed se nasumično okrenuo kosit desno pa je kosilica sa monstruoznim oštricama prestala juriti Alenu koji je napokon mogao malo odahnuti. "Ah! Jedva sam živ ostao.", rekao je. Međutim, tu nije bio kraj opasnosti. Na pokošeni dio travnjaka istrčao je šestogodišnji susjed sin s krnjavim prednjim zubima i nogom šutnuo Alenu iz dvorišta. Alen je letio zrakom preko kolnika, zavučen u svoj oklop usplahireno vičući: "Aaaaaaaa!" Šestogodišnjak je napucao Alenu na drugu stranu ulice i Alen je pao na nogostup dočekavši se na leđima. "O ne... Ovo nije dobro. Nije dobro! Hajde, pokušat će se nekako okrenuti." Alen počne udovima mahati u obje strane kako bi se lagano zanjihao ne bi li se nekako okrenuo. "Lijevo, desno. Lijevo, desno...", bodrio se, ali bezuspješno. Ostavljen tako na leđima svog teškog oklopa da umre, Alen počne cmizdriti: "Šmrc. To malo derište... Šmrc. Zbog njega će umrijeti... I ovaj bijedni život kao kornjača... Šmrc. Proklet bio dan kada sam to poželio. Ako preživim... Šmrc. Ne znam hoću li se ikada ponovno preobraziti u čovjeka što sam jednom bio. Šmrc." Ali ipak se ukazala sreća. Naime, nogostupom je prolazio jedan mladić koji se nije osvrtao na okolinu i ono što je ispred njega jer je buljio u mobitel. Ne obazirući se, mladić je u hodu bumbio u Alenov oklop i zakotrljao ga što je pomoglo Alenu da se ponovo dočeka na noge. I Alen je ponovo dobio nadu u svoj život. "Napokon! Hvala nebesima da su se sjetili mene ovako malenog da postojim, ali sad stvarno moram pronći hranu." Alen se uputio duž nogostupa pronaći hranu.

Peta scena

Nakon sat i pol sporog hodanja duž nogostupa, Alen je pregladnio i postao jako umoran. "Ima li kraja više ovom putu i ovoj muci za preživljavanje. Ja sam smrtno umoran i gladan", govorio je, ali je u muci nastavio hodati dalje. Srećom, ubrzo je ugledao kuću s dvorištem u kojem je na jednom dijelu rastao kupus. Alenu su od sreće oči zablistale i odmah je pojurio ispod praga drvene ograde u to dvorište uzbuđeno vičući:

"KUPUS!!!" Došavši do jedne glavice kupusa oblizao se tri puta i isplazio jezik vani. "O hrano... Našao sam te. Ja volim kupus, nadam da to i kornjače vole." Alen navali na kupus i počne gristi listove kupusa. "Ham! Ham! Njam! Mljac." Nakon što se prejeo listova kupusa zadovoljno je legao na zemlju i odlučio tu prenoći. Pod zvijezdanim nebom ugleda zvijezdu padalici, podrigne i zaželi želju: "Želio bih ponovno biti čovjek. Ne znam gdje mi je bila pamet kad sam mislio da kornjače ne rade ništa. Naravno da se i kornjače, kao i sve druge životinje, bore za preživjeti. A ja sam bio nezahvalan, ali sad sam zahvalan što sam preživio dan." Iduće jutro, starac koji je bio vlasnik kuće ispred koje je bio kupus, izašao je zaliti svoj kupus. Ali u kupusu je pronašao Alenu. Starac je podigao Alenu, no Alen se uplašio i uvukao u oklop. Napokon, odlučio je čovjeku vjerovati pa je izvirio glavom vani, a starac ga je pomilovao. Unio ga je u svoju kuću i položio ga na stol te mu dao da jede narezane kockice lubenice. Starac je živio sam i odlučio je Alenu zadržati kao kućnog ljubimca. Svaki dan ga je hranio, a Alen je prihvatio svoj novi život u kojem je bio kornjača.

Epilog

Za Alenom je pokrenuta potraga, ali nitko ga nije pronašao jer, naravno, nitko nije ni pomicao na to da je postao kornjača i da Alen, kao takav, živi s jednim starcem kao njegov kućni ljubimac. Je li se Alen ikada ponovno pretvorio u čovjeka? Ostavljam vašoj maště na nagadjanje.

U našem se razredu počela stvarati prava mala država. Međuljudski odnosi su, kao i kod naših političara, na klimavim nogama i tako stalno dolazi do podjela (u stranke). Tako je prije nekih mjesec dana počela rasprava o tome je li Marko Marulić bija Komunist ili Ustaša. Profa je s maskom priko face stala ispred svoje klupe i koljački piljila u nas (svaka sličnost sa stvarnim autoritetima je slučajna). Na stolu iza nje stajali su ispravljeni eseji iz lektire "Judita". Onda je Profra rekla: "To šta sam ja u ovim esejima čitala, to je Bogu za plakat." Svi su snuždeno piljili u klupe. Onda je Profra nastavila: "Da je Marulić živ, on bi majkemi i sebe i "Juditu" spalija, samo da nebi došlo do ovoga!" Onda se moj drug Marko Palpfikšn nagnija prema meni i reka: "Da je Marulić živ, bija bi star čovik i nebi mogu trznit šibicu bez da mu se odlomi ruka." Profra se tako nastavila ljutit pa je pitala: "Ko mi može reć šta je Marulić tija reć sa ovim djelom i u šta je virova?"

Onda se iz treće klupe do prozora brzo ustala Lara Svinjogoštvo, ponosa precjednica razreda (svaka sličnost sa stvarnim osobama je slučajna), i rekla: "Marulić je bija istinski komunist jer je Juditu stavila da čini za dobro ciloga naroda!" Onda smo se Marko Palpfikšn i ja zapiljili jedan u drugoga jer nismo mogli doći sebi. Onda je Lara Svinjogoštvo nastavila: "Djelo je napisa u alegoriji – Asirci predstavljaju Turke koji su okupirali Split, a možemo ih povezati i sa Ustašama protiv kojih su djelovale partizanske snage, baš ka Judita i njezina ekipa." Profra je ostala zbunjena jer nije znala šta bi rekla. Onda se Stipe Šteta javia i pita: "Jel mi ovo možemo ispravljati u petak?" Precjednica razreda je nastavila: "Judita je ka udovica kojoj

su Ustaše ubile muža, a može bit glavna junakinja jer su u partizanskom pokretu bile prisutne i žene, šta je dobro za današnje standarde."

Ja sam se u ton trenutku usta jer san ima potrebu uključit se u ovaj cirkus, jer mi je bilo pre zabavno da bi samo sluša. Onda sam rekao: "Ako čete Marulića uvrstit na neku stranu, onda je on prije bija Ustaša nego Partizan" Onda me Lara Svinjogoštvo propucala pogledom. Odjednom se začulo kucanje na vratima. Onda je u razred uša Kike Gormit i rekla: "Oprostite šta kasnim, kasnija mi je bus." Ja sam neopterećen ilegalnim ulascima u razred (čitaj: državu) nastavio: "Holoferno zapravo predstavlja Aleksandra I. Karađorđevića, a Judita i ekipa su Pavelić i ekipa koji pokušavaju oslobodit Split, odnosno stvorit NDH."

Onda je krenija žamor u razredu i ka u saboru smo se podjelili na stran(k)e. Nosorogica Dora i Nina gatalinka su krenile drečat: "Da je Marulić Bija ustaša, nebi stavlja glavni lik da bude ženska", iako nisu baš razumile o čemu se priča. Onda se Hohštplerka Lucijana nadovezala sa: "Hi hi hi", i vratile pogled ispod klupe u mobitel. Lukić Mucalo je onda iša stat na moju stranu pa je usta i krenija: "Da je M-m-m-m..." Onda je sija natrag u klupu jer je samo muca.

Onda smo Fani Cjepidlaka, Komnsens Petra i ja upali u malu diskusiju pa me Profra pitala: "Šta imаш reć za obranu?" Onda san ja reka: "Glavni lik je žena samo da moderni Komunisti nebi skužili da je riječ o Ustaškon djelu, a da je riječ o Ustaši, najbolje možemo vidjeti u tome što cilo vrime gura katoličke motive i ideje u prvi plan." Profra me prostrijelila pogledom i, pošto joj je to u opisu posla izdanom od strane ministarstva prosvjete i bogostovlja

(svaka sličnost sa stvarnim ministarstvima je slučajna), poslala u ravnatelja (čitaj: Remetinac) jer san Ustaše i katoličku crkvu stavila u istu rečenicu.

U ravnatelja kad san doša, prvo me sija i odma je sta pričat: "Lipi moj, ka građanin u izgradnji ti moraš znati da moraš uvik i svugdi bit ponosan na svoj identitet. Možda tebi to nije jasno, možda su to neke baze novijih generacija, ali skužit ćeš kad odrasteš da se puno ljudi neće složiti s tvojim političkim mišljenjima." Onda san ja tija reć da je to bila zafrkancija, ali nisan ni otvorila usta, on je nastavila: "To je sve uredno dok god ti znaš šta ti misliš. Zamisli – petak je i neko je u razred donija pršuta i sira za počastit se. Ti si svjestan da to nije u redu od njih i nećeš uzet pršuta. Uzmeš komad kruva i sira i povučeš tu osobu sastrane i kažeš da nesmi to tako bit jer nije moralno da se ponosni Hrvat tako ponaša." Onda san ja osta malo zbunjen i tek san onda skužila da na polici iza ravnatelja stoji plava kantica za olovke na kojoj piše: HDZ (svaka sličnost sa stvarnim ideologijama je slučajna). Onda je ravnatelj pogleda mene i rekla: "Da čujen, u čemu je problem?" Onda san ja reka: "Ne znam ni ja, ja san reka da je Marko Marulić bija ponosan Hrvat, a onda se više od pola razreda, uključujući Profu, naljutilo na mene". Onda se je ravnatelj zapiljila u mene zbunjenum domoljubnim pogledom.

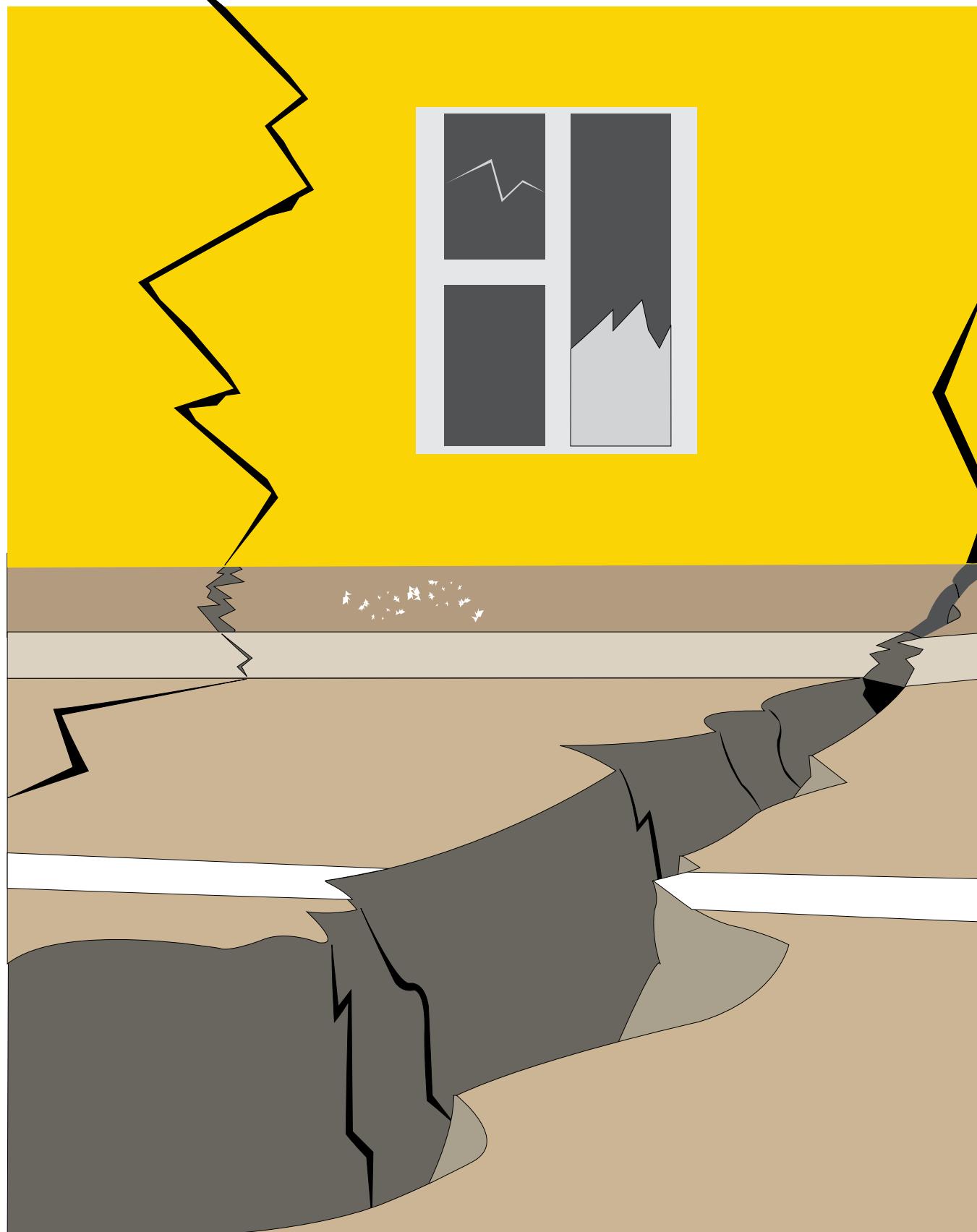
Ravnatelj me onda posla natrag u razred bez ikakvih briga, jer nije zna da san malo izvrnija istinu, ali tako to biva u Hrvatskoj. Kad san uša u razred, vlada je kaos. Svi živi su se uključili u raspravu. Onda me Profra brzo pogledala i pitala: "Šta je ravnatelj rekao?" Onda san ja reka: "Reka je da se nemoran brinut jer san govorija u

korist svoga naroda." Onda su joj popucali živci i drenjila je: "Sve koji su danas rekli "Ustaša" ili "Komunist" kaznit ću tako šta će radit video za dicu i pisat članke za školski list!" (svaka sličnost sa stvarnim odlukama je slučajna). Onda su svi umukli.

Tako sam ja dobio glavnu ulogu Vuka koji zaluta u zemlju bajki i susreće ostatak mog nesritnog razreda (svaka sličnost sa stvarnim projektima je slučajna). Kad se moj drug Marko Palpfikšn obuka u praščića broj tri, samo me pogleda i pita: "Koji kua?" Ja nisan zna šta bi reka. Falija sam. Najviše mi je bilo žao Karmenice koja se ni kriva ni dužna zatekla tamo samo zato šta je rekla: "Marulić je postoja četristo godina prije Ustaša i Komunista. Nije nikome pripadala!" (svaka sličnost sa stvarnim nedužnicima je namjerna)

Tu tragediju smo snimili i ispalio je grozno, ali onda mi je na pamet pa jedan politički tandem trikova koje nismo iskoristili – mito i korupcija. Sve šta je trebalo je platiti montažerkama da se snimke izgube, a kako su taman došli praznici, a familija je velika i velikodušna, to nije bila neki problem. Zataškat isto nije bilo teško jer montažerke nisu u istoj generaciji kao mi.

Sad je uča zabezebnuto piljila u članak pa onda u mene. Nije joj bilo jasno zašto san to prizna u članku, a ja san reka: "To su vam samo slova na papiru, znači vrijede koliko i Zeva deluks (nije sponzorirano)." Pošto mi nije imala šta reč pustila me da idem, ali me na izlasku pitala: "Ti znaš da je korupcija kazneno djelo?" Ja san odgovorija: "Znam, ali riječima Johna Harringtona – država bez korupcije je kao cura bez ****." Onda je Deborica rekla: "Seljo."

MoST za Petrinju

PRIPREMILA
Peta Štrba, 4.a

MoST je splitska nevladina, također i neprofitabilna, udruga osnovana 1995. godine koja nastoji omogućiti bolji život osobama u potrebi. Pomoći se posebno odnosi na djecu, mlade, beskućnike te osobe niskog imovinskog statusa.

Ovoga puta, pomoći je prikupljana za stanovnike kontejnerskog naselja u Petrinji. Naime, četiri dana nakon Božića 2020. godine, nekim se preokrenuo svijet. Serija snažnih potresa magnitude oko 5.0 prema Richteru (mjera za jačinu potresa) pogodila je Banovinu. Ljudi su izgubili krov nad glavom. Njihova radna mjesa postala su ruševine. Škole su zatvorene zbog nesigurnosti, a mnoga djeca nisu imala mogućnost sudjelovanja u online nastavi. Vijesti iz Banovine stizale su svaki sat. Hrvatska je bila na nogama. Vojska je čistila teren i spašavala zarobljene iz utrobe grada. Hrana, novac, odjeća i grijalice, dolazile su iz cijele Europe.

Danas, nakon više od godinu dana, situacija je neznatno bolja. Većina građana kojima domovi nisu obnovljeni boravi u privremenom smještaju. Djeca redovito idu u školu. Male trgovine su po-

novo otvorene. Međutim, mnogi i dalje nemaju posao. Sanacije još uvijek nisu izvedene. Nove građevine nisu sagrađene.

Zbog svih razloga, MoST je od ponedjeljka (10.1.) do petka (14.1.), 2022. godine, organizirao prikupljanje pomoći za osobe pogodjene potresom. Zatražena je konzervirana hrana, slatkisi, školski pribor, higijenske potrepštine, kape, rukavice te grijalice.

Mnogi učenici Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju sudjelovali su u akciji. Prevladavali su slatkisi kojima će se djeca posebno obradovati, a nije nedostajalo ni olovaka i bilježnica, kao i uobičajnih kuhinjskih namirnica. Prtljažnik naše nastavnice pun malih i praktičnih znakova ljubavi otiašao je put udruge MoST, a uskoro će krenuti za Petrinju.

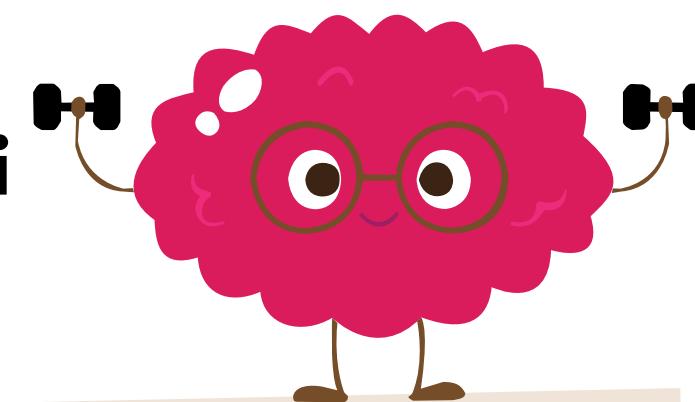
Uvijek se iznenadim koliko humanih ljudi postoji. Ljudski je pomagati i svatko u sebi ima taj nagon, ali u ovom vremenu, kada je naglasak na negativnim stvarima više nego pozitivnim, lako je to zaboraviti. Ne dopustite da dobrota postane prošlost. Dokažite da smo ljudi.

TJELESNO VJEŽBANJE I UČENJE

Što morate znati o proteinima?

PIŠE Jasmina Blažević, prof.

ILUSTRACIJE Antonio Lozančić, g1.c

Zašto su nam korisni proteini ili bjelančevine? Proteini doprinose održavanju normalnih kostiju te rastu i održavanju mišićne mase, a prema preporukama nutricionista proteini bi trebali biti zastupljeni u svakom obroku. Uz masti i ugljikohidrate, proteini su makronutrijenti koji su potrebni za optimalno funkcioniranje organizma i potrebeni su svim osobama.

Proteini su u doslovnom smislu gradivni blokovi života. Sve stanice, sva tkiva i svi organski sustavi u našem tijelu sadrže proteine.

Bilo da unosite bjelančevine iz životinjskih izvora, biljnih, ili iz suplemenata, njihova optimalna dnevna porcija ovisi o različitim čimbenicima. O broju godina, težini, količini tjelesne aktivnosti i vašim cijevima – želite li smršaviti ili izgraditi mišićnu masu.

Dnevna doza proteina izražava se u gramima po kilogramu težine g/kg, gdje minimalna dnevna porcija bjelančevina počinje od 0,8 g po kilogramu težine. Međutim, za većinu ljudi je 0,8g/kg proteina premala količina. Što intenzivnije vježbate, vaše tijelo zahtijeva veći unos bjelančevina.

Treba napomenuti da veća doza proteina vjerojatno neće izgraditi više mišića nego manja doza. Važna je i činjenica da konzumacija visokoproteinske prehrane, bez redovite tjelovježbe, neće napraviti nikakav pomak u smislu povećanja mišićne mase. Također, zapamtite da bi se dnevna doza

Za kraj...

Zapamtite, uvijek je najbolje sve nutritivne sastojke unijeti u organizam prehranom s obzirom da se sami nutrijenti bolje apsorbiraju iz hrane. Zaključak je da proteine možete konzumirati ukoliko ste zdravi, redovito vježbate i vodite računa o preporučenoj količini i kvaliteti samog proizvoda.

SUPERHEROJI I PSIHOLOGIJA

Osobnosti heroja iza maski

PRIPREMILA Nataša Burilović, psihologinja

IZVOR altervista.org

ILUSTRACIJE Borna Alebić, g4.m; Latica Dumičić, g4.m; Lara Buzov, g4.m

Iza maski superheroja kriju se obični ljudi sa stvarnim problemima, a to je ono što mnogim čitateljima omogućuje da se lako povežu s njima. To su ljudi koji su patili i pate u svojim životima i koji odlučuju pobjeći od društvenih obrazaca i pravila stvarajući sebi jači alter ego koji im pomaže da postanu samopouzdani u svakodnevnom životu.

To je, na primjer, slučaj sa Spidermanom. Peter Parker je primjer nekoga tko iznenada prihvata ovu tranziciju, odjednom postaje odrastao čovjek (predstavljen likom superheroja) i prevladava vlastite probleme postajući izvor spaša za druge. U isto vrijeme, međutim, uvijek se može vratiti biti tinejdžer, dječak među ostalima, sa svojim društvenim problemima i unutarnjim demonima. S druge strane, kao odrasli, svatko se mora suočiti s prošlo-

šću i "postati netko" prihvaćajući svoje odgovornosti.

Analiziran je i Batmanov lik, a Flavia Santi ga je definirala kao "čuvara nesvesnog", jer predstavlja čovjeka koji je uspostavio zdrav kontakt sa svojom nutrijonom prihvatajući bol uzrokovana smrću roditelja. Šišmiš je, zapravo, uznemirujuća slika u mislima Brucea Waynea, ali on ga je odlučio prihvati i nositi baš ovu masku kako bi se otvoreno suočio sa svojim strahovima. Batman predstavlja čovjeka koji je uspio sve svoje unutarnje nelagode i traume usmjeriti prema dobroti. On je junak koji štiti slabe kako bi spriječio da pate kao on, učeći da nas bol može natjerati da rastemo, a ne samo da nas ruši.

Mit o Supermanu također je pun psiholoških metafora. Na primjer, kriptonit, Ahilova peta letećeg junaka, tumačen je kao alegorija emocionalnog sustava Clarka

Kenta. Ovisno koje boje kriptonit postaje, zapravo, junak doživjava najrazličitije reakcije, od dobronamjernih do destruktivnih. Kada ovaj element postane zelen, može odvesti Supermana u smrt, a ova boja često predstavlja nezrelost, zavist ili neosjetljivu dušu: emocijonalne osjećaje koji čovjeka mogu dovesti do samouništenja. S druge strane, crvena boja je boja agresije, grijeha i bijesa, a te emocije mogu nas natjerati da izgubimo kontrolu nad sobom i da se ponašamo kao da smo drugi ljudi. Nije slučajno da je crveni kriptonit ono što dovodi Supermana do gubitka pamćenja, da se transformira u drugo biće koje liči na njega i da mu oduzme njegove supermoći, koje predstavljaju njegovu snagu s kojom usmjerava energiju prema dobru.

Why should emotional intelligence be taught in school?

PRIPREMILA Meloni Pinjušić, 4.a

IZVOR <https://www.helpguide.org>

ILUSTRACIJE mala ilustracija: Marina Bakić, g1.c; velika ilustracija: Laura Šućur, 4.a

When it comes to happiness and success in life, EQ matters just as much as IQ. Emotional intelligence is the ability to understand, use, and manage your own emotions in positive ways to relieve stress, communicate effectively, empathize with others, overcome challenges and defuse conflict. Emotional intelligence helps you build stronger relationships, succeed at school and work, and achieve your career and personal goals. It can also help you to connect with your feelings, turn intention into action, make informed decisions about what matters most to you and heal from things that caused you trauma.'

In my opinion, emotional intelligence is unjustly overlooked and labeled as unimportant in our soci-

ety. Far too many people aren't aware of how much of an important role it plays in our lives. Life is bound to put us through difficult moments that can cause us severe trauma or psychological damage, without us even realizing it. The worst part is that no one teaches us how to deal with our emotions or thoughts and what the healthiest outlet for them might be. Most people run away and avoid facing their feelings, as it is too overwhelming for them. They turn to the external world for help and find, in most cases, nothing. So the problems just get bigger and bigger and we do anything that comes to mind just to forget about them. But we can't outrun our feelings and they will, with neglect, just become more intense, as they are mad that we are not paying attention to what they are trying to tell us. They are trying to tell us to dive into our own selves, to be there for us in these difficult moments, to help us heal. Most times it is not our fault that we are scared but it is our responsibility to heal and we cannot give up regardless of how hard it seems to be. That is why I think that putting classes about EQ in school as mandatory would be very beneficial to society as a whole and would also individually help more than we think. I am someone who had to learn all of this on my own, and it was unexplainably hard, so I wish to make things easier for others in any way that I can. I look around me and see so many negative actions that happen simply because of the inability to be aware and understand our emotions.

Although I am aware that our system is incredibly flawed and seems almost impossible to fix, I still want to believe something could be done to help other people, even if it takes decades. Hence why I chose to write about this topic, to bring awareness, at least a little bit.

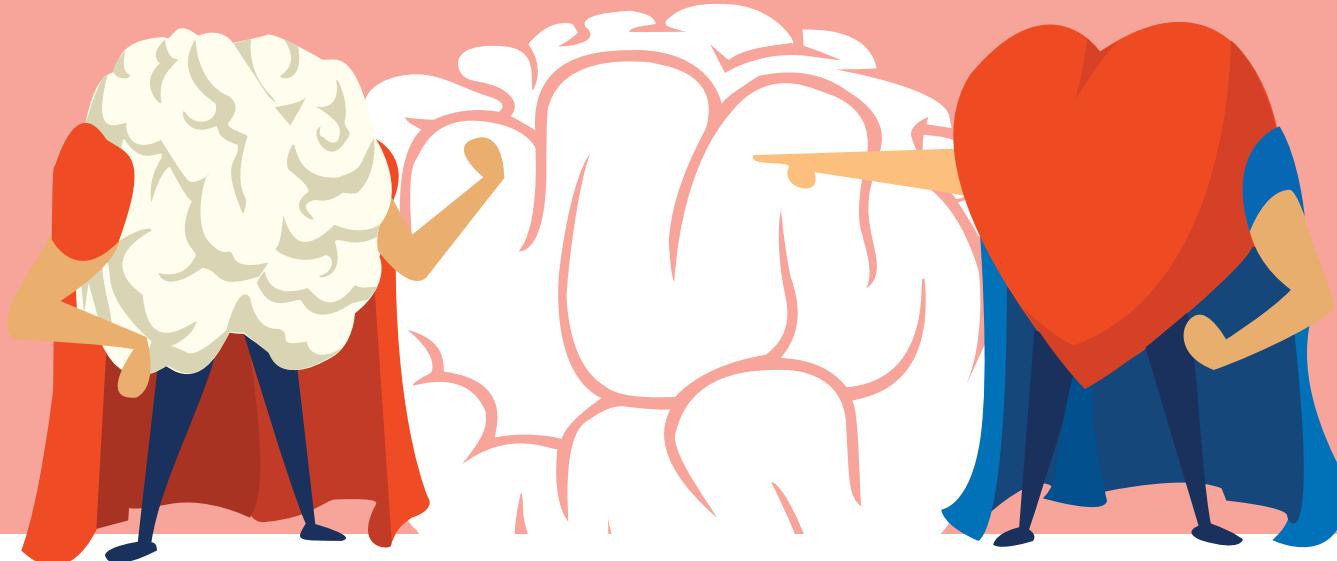
Baker-Miller pink

PRIPREMILA
Antea Ralević, 4.a

IZVORI
www.apartmenttherapy.com
www.researchgate.net
journals.sagepub.com

ILUSTRACIJE
 lijeva stranica:
 Marko Blažević, g1.c;
 Ivan Vuković, g1.c

desna stranica:
 Ana Bonacin, 4.a

Blue, in all of its hues, has long been associated with tranquility. It's calm, evocative of the sea, and its coolness is frequently mentioned in contrast to scorching, blazing reds. However, there is a specific color that has been produced to lower anger and anxiety, and it isn't blue at all – it's Baker-Miller Pink.

Baker-Miller pink, often known as "Barbie Pink" or "Pepto Bismol Pink," is frequently used in hospitals, psychiatric facilities, and jail "drunk tanks." Alexander Schauss, a research scientist who had been investigating human responses to the value of pink, created it in the 1979. "He persuaded Baker and Miller, directors at a Naval academy, to try out pink at a penal facility," colour expert Amy Wax explains. Schauss had previously conducted a scientific study in which he demonstrated that people become physically even mentally "weaker" after staring at a large square of pink paper for a period of time, combating the effects of the colour blue. "So, Baker and Miller gave their permission to paint a holding cell at their facility pink, and once new inmates were exposed to the colour, they were noticeably less aggressive and hostile. Baker-Miller pink is now the identity for this calming shade of pink, and the rest is history!"

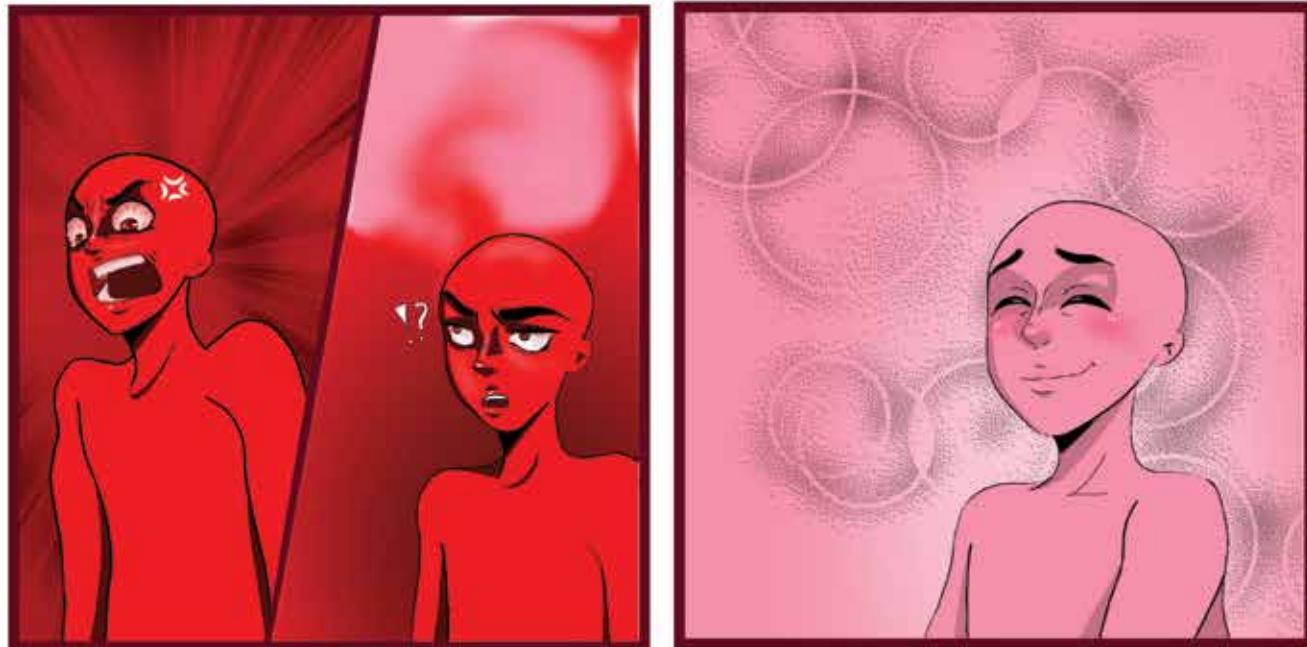
What is at work exactly? According to Schauss, "The phenomenon affects the endocrine system, causing

a tranquilizing effect on the muscle system," he writes in his study. "The effect cannot be controlled by conscious or unconscious effort." In other words, Baker-Miller pink relaxes your brain furthermore your body. In next to no time the colour was everywhere from hospitals to jails, it was revolutionary even, however not all was as perfect as it seemed, something was... off... by 15 minutes that is.

Originally created by mixing one gallon of pure white indoor latex with one pint of red trim semi-gloss outdoor paint, Baker-Miller pink monopolized the world, however Schauss hid its bad side effects. After 15 minutes of being forced to calm down, your body begins to fight back. It starts rejecting the temporary state of calmness moreover it sends copious amounts of adrenaline throughout. Not only does it work as an appetite suppressor it can cause sudden aggression and agitation even. Its effects backfired and turned peacefulness into hostility. As many stated it was truly too good to be true.

In summary, all is good in moderation. Baker-Miller pink might leave you in a state of bliss, unfortunately such bliss only lasts for so long. However, it can be used safely for decorations around the house such as curtains, pillow-cases, wall design etc.

My modest opinion is in favour of the colour, I may just be biased but who doesn't love pink?

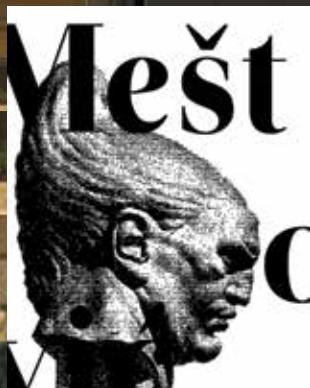
ŠKOLA ZA DIZAJN, GRAFIKU I
ODRŽIVU GRADNJU - SPLIT
www.gogss.hr

Exhibition

Galerija Meštrović May – June
šetaliste Ivana Meštrovića Split

Following the idea and
desire of our greatest
sculptor and artist, we
enrich ourselves and
our surroundings
through art.

Exhibition

Galerija Meštrović May – June
šetaliste Ivana Meštrovića Split

Exhibition

Galerija Meštrović May – June
šetaliste Ivana Meštrovića Split

Exhibition

Galerija Meštrović May – June
šetaliste Ivana Meštrovića Split

PLAKATI (dio vizualnog identiteta izložbe)

MAURO CILIĆ DALMATIN, 94.b (grafički urednik dizajner)
Mentorica: Teodora Grgić Jeličić, prof.